

Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2039 - Gemeente Vlissingen

Toekomstbestendige opvang- en
onderwijshuisvesting in de gemeente Vlissingen

Opdrachtgever
Gemeente Vlissingen

Datum
30 april 2021

Referentienummer
2190242/20210414/DDv04

Auteur
Onno Damen en Marieke Slits

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Feiten en cijfers	4
1.3 Plan van Aanpak	6
1.4 Beleidskaders	7
1.5 Ontwikkelingen	7
1.6 Betrokkenen	8
1.7 Status SHP	8
2. Visie op huisvesting	9
2.1 Aanbod en samenwerking	9
2.2 Kwaliteit onderwijshuisvesting	11
2.3 Flexibiliteit en ruimtegebruik	12
2.4 Gezondheid	13
2.5 Duurzaamheid	14
2.6 Type maatregelen binnen SHP	15
2.7 Investeren in kinderopvang en zorg	21
3. Inzicht en beoordeling	22
3.1 Het schoolgebouwenbestand	22
3.2 Nulmeting	22
3.2.1 Kwaliteit	23
3.2.2 Financiën	24
3.2.3 Vraag en aanbod	25
4. Kansencarten en scenario's	29
4.1 Toelichting kansencarten	29
4.2 Vraagstukken en scenario's	29
4.2.1 Binnenstad	31
4.2.2 Paauwenburg-Westduin	32
4.2.3 Middengebied	34
4.2.4 Lammerenburg	36
4.2.5 Oost-Souburg	39
4.2.6 Voortgezet onderwijs	41
5. Bewegingsonderwijs	43
5.1 Normatieve klokuren 2020 en 2039	43

5.2	Bezetting accommodaties	44
5.3	Conclusie	45
6.	Fasering	48
6.1	Korte termijn	49
6.2	Middellange termijn	49
6.3	Lange termijn	50
6.4	Overige actiepunten	50
7.	Financiën	52
7.1	Uitgangspunten	52
7.2	Totale investering SHP	53
8.	Gewenste prioritering	55
9.	Slotsom en aanbeveling	56
9.1	Slotsom	56
9.2	Aanbevelingen	56
	Bijlagendocument	58

De inhoud van deze uitgave is eigendom van ICSadviseurs B.V. te Zwolle. Enkel de opdrachtgever waarmee ICSadviseurs B.V. een overeenkomst is aangegaan, heeft een gebruiksrecht voor deze uitgave. De inhoud en omvang van dat gebruiksrecht zijn vastgelegd in de algemene voorwaarden van ICSadviseurs B.V., d.d. december 2008, dan wel in de overeenkomst zoals hiervoor bedoeld. Elk ander gebruik van deze uitgave, door opdrachtgever en of derden is uitgesloten, inhoudende dat niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, via internet, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ICSadviseurs B.V.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In gemeente Vlissingen is in 2005 een eerste Integraal Huisvestingsplan (IHP) door de raad vastgesteld. Het betrof een beperkt IHP. Het IHP voor de periode 2009-2015 was een veel uitgebreider plan waarbij, naast een complete inventarisatie van bestaande onderwijsvoorzieningen, de onderwijskundige en/of maatschappelijke ontwikkelingen in de planperiode in relatie zijn gebracht met de huisvestingsopgaven. De afloop van de bestaande planperiode (IHP 2015-2019), ontwikkelingen met betrekking tot leerlingenprognoses, onderwijsvormen en verduurzamingsbewegingen zijn aanleiding om het plan te herzien. De gemeente Vlissingen kiest er voor om hierbij, mede vanuit haar wettelijke verantwoordelijkheid, de regie te nemen door het laten opstellen van een nieuw huisvestingsplan voor de komende periode van 2020-2039. Het IHP gaat vanaf nu verder onder de naam Strategisch Huisvestingsplan (SHP) Onderwijs.

Dit SHP biedt de gemeente, schoolbesturen en opvangorganisaties een dynamisch beleidsperspectief, geborgd in een gedragen en transparant uit te voeren Meerjaren Huisvestingsplan. Dit plan geeft houvast aan besluitvorming over investeringen in gebouwen voor onderwijs en opvang opdat in gemeente Vlissingen een duurzame en gezonde onderwijs- en kinderopvangomgeving kan worden voortgezet. Naast de ontwikkelingen van het leerlingaantal en de technische staat van de gebouwen zijn meer kwalitatieve vragen aan de orde geweest, zowel ten aanzien van de functionaliteit van de gebouwen als ontwikkelingen in het aanbod van onderwijs- en opvangvoorzieningen. Het SHP geeft inzicht in de grootste knelpunten en geeft helderheid over de gewenste oplossingsrichtingen. Hierbij dient aandacht te zijn voor korte- en langere termijn oplossingen.

Het voorliggende SHP is opgesteld onder begeleiding van ICSadviseurs, in samenwerking met schoolbesturen van het primair- en voortgezet onderwijs die actief zijn binnen het gemeentegebied van Vlissingen en vertegenwoordigers van de gemeente. Ook opvangpartners van het onderwijs zijn betrokken bij het proces. Het SHP biedt perspectief voor alle schoollocaties voor primair- voortgezet- en speciaal onderwijs voor de komende twintig jaar.

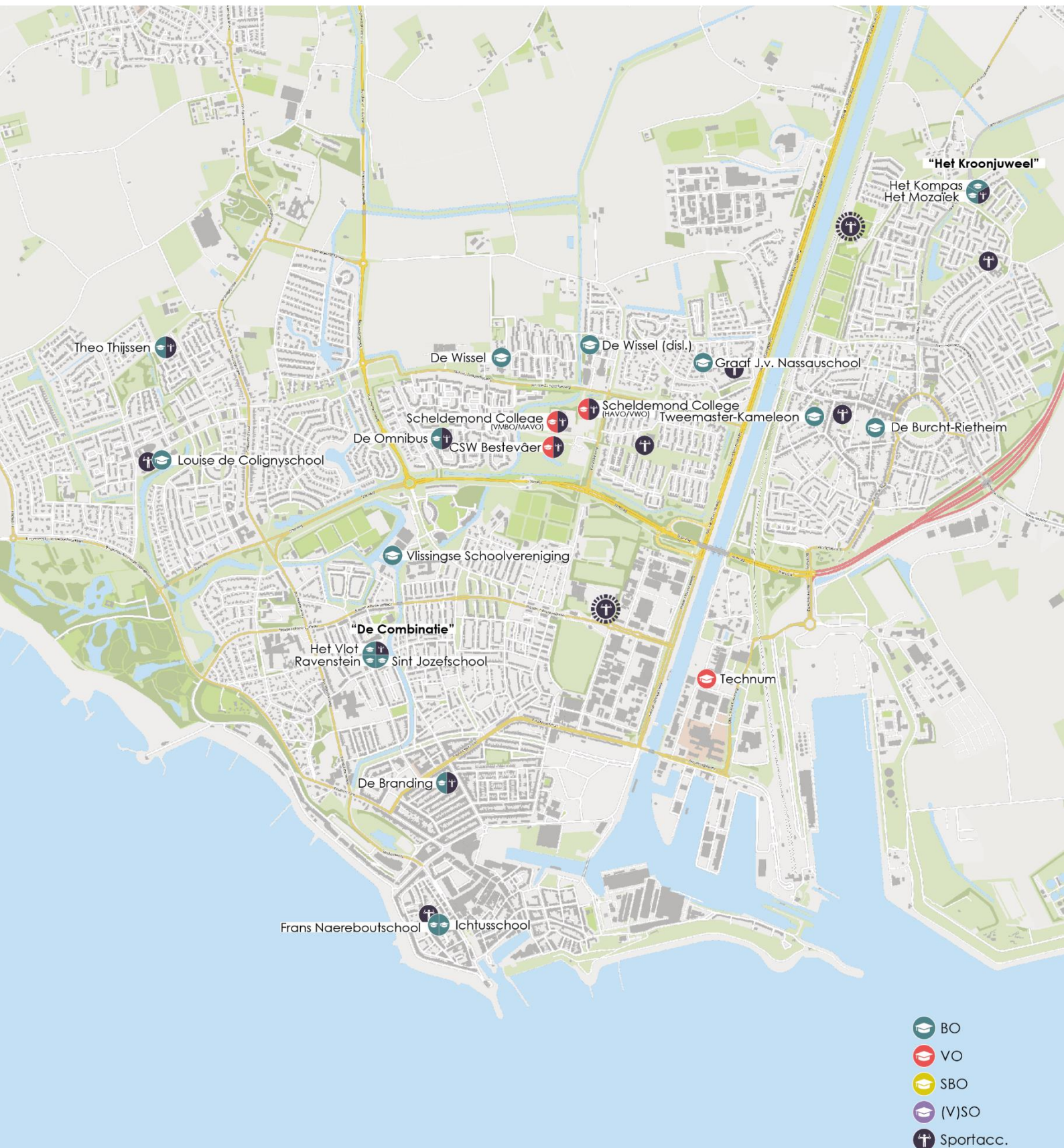
1.2 Feiten en cijfers

Gemeente Vlissingen bestaat uit drie kernen: Vlissingen, Oost-Souburg en Ritthem. In de gemeente zijn zeven schoolbesturen actief, waarvan vijf schoolbesturen in het basisonderwijs en twee schoolbesturen in het voortgezet onderwijs. Tot juli 2020 was in de gemeente ook een basisschool voor speciaal onderwijs (SBO 't Springtij) van stichting Respont. Deze school is per september 2020 gefuseerd met de hoofdlocatie in de gemeente Middelburg. De leerlingen binnen het (voortgezet) speciaal onderwijs zijn aangewezen op het aanbod in Middelburg dat wordt verzorgd door Stichting Respont en Stichting de Korre. In totaal gaan ongeveer 87 leerlingen naar het speciaal basisonderwijs en 104 leerlingen naar het (voortgezet) speciaal onderwijs in Middelburg.

In de gemeente zijn de volgende twee opvangorganisaties die samenwerken met de scholen met betrekking tot het aanbieden van opvang: Kinderopvang Walcheren (KOW) en Prokino.

Volgens de leerlingenprognoses, opgesteld door Pronexus in 2020, daalt het aantal leerlingen in het primair onderwijs van 3.259 naar 3.040 in 2039 (- 219 leerlingen). In het voortgezet onderwijs is de verwachting dat het aantal leerlingen in 2039 gedaald is van 1.457 naar 1.289 leerlingen (- 168 leerlingen).

De gemeente beschikt momenteel over 16 schoolgebouwen voor 20 scholen (circa 37.400 m² bvo onderwijscapaciteit). Van deze schoolgebouwen huisvesten 13 het primair onderwijs en 3 het voortgezet onderwijs. Daarnaast maakt één van de VO scholen gebruik van de techniek lokalen van het Technum.

1.3 Plan van Aanpak

Een belangrijk uitgangspunt voor het SHP is dat het een gezamenlijk plan is van de schoolbesturen en de gemeente. Betrokkenheid van en draagvlak bij de schoolbesturen vormt de basis voor de aanpak. De schoolbesturen en opvangorganisaties zijn betrokken bij het SHP-proces door het participeren in een aantal gezamenlijke bijeenkomsten. Hierin zijn informatie, inzichten en standpunten onderling gedeeld om zo tot een samenhangend en gedragen plan te komen.

- **Visie op huisvesting**

Om uiteindelijk tot plannen te komen wordt eerst de vraag beantwoord wat de gemeente en schoolbesturen met hun onderwijs- en opvanghuisvesting beogen. Thema's als aanbod, krimp en groei, gezondheid, duurzaamheid en investeren in kinderopvang zijn behandeld in werksessies. Het afsprakenkader op onderwijs- en opvanghuisvesting is beschreven in hoofdstuk 2: *Visie op huisvesting*.

- **Actualisatie basisinformatie**

Voor elke locatie is op basis van zoveel mogelijk objectieve informatie een 'factsheet' gemaakt. Het gaat hier om gegevens als bouwjaar, exploitatielasten, technische en functionele kwaliteit en de ontwikkeling van vraag en aanbod op basis van de leerlingenprognoses. Tevens is het medegebruik en de verhuur van (onderwijs)capaciteit inzichtelijk gemaakt. Een samenvatting van de factsheets wordt gegeven in hoofdstuk 3: *Inzicht en beoordeling*.

- **Situatieschets per kern**

Aan de hand van de basisinformatie en het inzicht in de vooraf benoemde knelpunten en ontwikkelingen, is een situatieschets gemaakt van gemeente Vlissingen in de vorm van een zogenaamde kanskaart. Deze kanskaart geeft de knelpunten per kern in een visualisatie weer. Tijdens de werksessies is per school(gebouw) stilgestaan bij mogelijke ontwikkelrichtingen, samenwerking & clustering en karakteristieken van het onderwijs en/of huisvesting inclusief opvang. Hieruit zijn verschillende scenario's naar voren gekomen. De toelichting op de kanskaart is weergegeven in hoofdstuk 4: *Kanskaart op kern niveau*.

- **Scenariovorming, prioritering en oplossingsrichting**

Op basis van de scenario's is een prioritering ontstaan met schoolgebouwen die binnen het SHP, in verschillende fasen, om een ingreep vragen. De basisinformatie uit de factsheets, de situatieschets per kern en de prioritering vormen de input voor de oplossingsrichting. De oplossingsrichting is erop gericht de geconstateerde knelpunten op te lossen en de geformuleerde ambities te realiseren. De oplossingsrichtingen zijn financieel onderbouwd. De scenario's zijn toegelicht in hoofdstuk 5: *Scenario's per kern*.

- **Financiële vertaling oplossingsrichting**

Voor de oplossingsrichting worden de investeringskosten (voor de gemeente en schoolbesturen) in beeld gebracht. Op basis hiervan kan vervolgens door de gemeente de consequentie voor de meerjarenbegroting worden gemaakt. De financiële vertaling is opgenomen in hoofdstuk 6: *Financiën*.

- **Rapportage SHP**

De situatieschets per kern, de gezamenlijke ambities en afspraken, oplossingsrichtingen en de scenario's inclusief financiële vertaling zijn vastgelegd in het voorliggende rapport. In deze rapportage is tevens voor elke schoollocatie een voorstel opgenomen voor de toekomstige huisvesting.

1.4 Beleidskaders

De volgende documenten zijn belangrijke voeding geweest voor het opstellen van het SHP:

- 'Leerlingenprognose en ruimtebehoefte basisonderwijs 2020', Pronexus 2020;
- 'Leerlingenprognose en ruimtebehoefte voortgezet onderwijs 2020', Pronexus 2020;
- 'Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2015 - 2019, Gemeente Vlissingen', November 2015.

Bij het opstellen van het SHP is voor een aantal brede beleidsthema's een beschrijving gegeven van de wijze waarop gemeente, schoolbesturen en opvangorganisaties daarmee wensen om te gaan. De visie en daaruit volgende afspraken op onderwijs- en opvanghuisvesting worden nader toegelicht in het volgende hoofdstuk.

1.5 Ontwikkelingen

Naast ontwikkelingen op basis van de oktobertellingen, leerlingenprognoses, woningbouwontwikkelingen en duurzaamheidsbewegingen, die in de volgende hoofdstukken van dit SHP besproken worden, zijn enkele andere ontwikkelingen op het gebied van onderwijs in gemeente Vlissingen te constateren:

Afstoten locatie SBO 't Springtij in Vlissingen

Deze locatie wordt per 1 oktober 2020 aan de onderwijsbestemming onttrokken en teruggegeven aan de gemeente.

Afspraken Technum

Zowel Christelijke Scholengemeenschap Walcheren (CSW) als Mondia Scholengroep plaatsen hun techniek-huisvesting uit. Voor CSW betekent dit dat bij vervangende nieuwbouw van Toorop de techniekmeters worden "overgeheveld" naar Technum (zoals dat voor Mondia ook gebeurd is).

Leerlingen 3e/4e jaars vmbo basisberoepsgerichte leerweg (bb) en kaderberoepsgerichte leerweg (kb) van Scheldemond College (Mondia) krijgen reeds techniekles in het Technum. Voor CSW geldt dat in de onderbouw, de vmbo-leerlingen bb en kb les volgen op het Toorop in Middelburg en Bestevaër in Vlissingen.

De bovenbouw techniek vindt voor leerlingen van vmbo klas 3 plaats in het Technum en aankomend schooljaar (2021-2022) krijgen ook de leerlingen van klas 4 daar les. Bij vervangende nieuwbouw van Toorop worden geen meters voor techniekonderwijs gerekend, omdat het techniekonderwijs in het Technum wordt gegeven. De huisvestingsverplichting gaat dan van Toorop over naar de ruimte van Technum. Een intentieverklaring is inmiddels door CSW ondertekend.

De gemeente Vlissingen draagt financieel bij aan Technum, omdat hiermee integratie van techniekonderwijs plaatsvindt en geen ruimten in de andere VO-schoollocaties voor dit type onderwijs noodzakelijk is. Daarnaast onderschrijft de gemeente het belang van techniekonderwijs op Walcheren.

Aanbesteding vervangende nieuwbouw Tweemaster-Kameleon en De Burcht-Rietheim

Voor vervangende nieuwbouw voor de scholen in Souburg Zuid is besloten een nieuwe aanbestedingsprocedure te volgen. Er is begin 2020 een Engineer & Build uitvraag gedaan. Naar verwachting kan eind 2021 de bouw starten en begin 2023 de verhuizing naar de nieuwbouw plaatsvinden. In de tussentijd worden Tweemaster-Kameleon en Burcht-Rietheim tijdelijk gehuisvest in respectievelijk de Roerstraat en Dongestraat.

Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs (PVO) Walcheren

Mondia Scholengroep en CSW realiseren binnen Samenwerkingsverband PVO Walcheren samen met Stichting Respont het OPDC Griffioen en De Rebound. Deze vestigingen in Middelburg zijn formele nevenlocaties van beide scholen. Tevens wordt ISK-Walcheren (internationale schakelklas) in stand gehouden.

1.6 Betrokkenen

- Gemeente Vlissingen;
- Onderwijs: Archipel Scholen Walcheren, Stichting Onze Wijs, Vereniging voor Christelijk Primair Onderwijs op reformatorische grondslag in Zeeland (VCPOZ), Prisma Scholengroep, Vlissingse Schoolvereniging, Mondia Scholengroep en Christelijke Scholengemeenschap;
- Opvang: Kinderopvang Walcheren.

1.7 Status SHP

Dit SHP is in overleg tussen gemeente, schoolbesturen en opvangorganisatie(s) tot stand gekomen. Daarin hebben alle partijen binnen de projectgroep een akkoord gesloten over de visie en ambitie op onderwijshuisvesting. Het vormt daarnaast een perspectief om alle besluiten rond investeringen in huisvesting de komende jaren langs te leggen en kan iedere vier jaar worden geactualiseerd. Het SHP is als het ware een richtsnoer. Daarbij dient wel te worden vermeld dat er geen akkoord is gesloten over de prioritering en uitwerking zoals opgenomen in hoofdstuk 6 en 7. De schoolbesturen in gemeente Middelburg en Vlissingen hebben aangegeven dat er nadrukkelijk een hoge noodzaak is om, waar mogelijk, projecten eerder uit te voeren. Aan de gemeente wordt verzocht dit mogelijk te maken gelet op de urgentie bij gebouwen om investeringen te plegen.

Het is aan alle partijen om te waarborgen dat projecten en daaraan gekoppelde investeringen mogelijk zijn. Het plan krijgt status met een vaststellingsbesluit vanuit de gemeenteraad. Hiermee staan de investeringen in de eerste vier jaar vast en weet de gemeenteraad welke investering vanaf jaar vijf en verder verwacht worden. Over investering na de eerste periode van 4 jaar dient de gemeenteraad aparte besluiten te nemen. Naast de investering van de gemeente is sprake van investering vanuit schoolbesturen in de vorm van een bijdrage, dit geldt eveneens voor kinderopvangorganisaties. Als partijen zich onverhoopt niet aan het SHP houden, dan wordt teruggevallen op de verordening onderwijshuisvesting van de gemeente.

2. Visie op huisvesting

De visie op opvang- en onderwijshuisvesting vormt een belangrijke basis voor het Strategisch Huisvestingsplan (SHP). Naast een heldere visie en ambitie op onderwijs bevat de visie ook concrete uitgangspunten voor samenwerking met opvang en (jeugd)zorg, en spelregels voor de uitvoering van het SHP. Dit kader is tot stand gekomen door samenwerking tussen schoolbesturen, opvangorganisaties en de gemeente Middelburg en Vlissingen. Er is bewust gekozen voor een gezamenlijke visie van de gemeente Middelburg en gemeente Vlissingen, niet omdat dit wettelijke verplicht is, maar omdat dit wel zeer gewenst is omdat het onderwijsveld sterk verweven is. Wel is er binnen die gezamenlijke visie ruimte voor maatwerk, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid. De vraag die centraal stond, is: *“Wat is onze belofte ten aanzien van het onderwijs- en opvangaanbod betreffende de huisvesting aan de kinderen van de gemeente Middelburg en Vlissingen?”*

In dit hoofdstuk komen de volgende thema's aan bod:

- Aanbod en samenwerking
- Kwaliteit onderwijshuisvesting
- Flexibiliteit en ruimtegebruik
- Gezondheid
- Duurzaamheid
- Type maatregelen binnen SHP
- Investeren in kinderopvang

2.1 Aanbod en samenwerking

De gemeente Vlissingen bestaat uit drie kernen: Vlissingen, Oost-Souburg en Ritthem. De stad Vlissingen kent daarnaast vijf wijken: Binnenstad, Middengebied, Lammerenburg, Paauwenburg en Westduin. In alle delen van de gemeente, met uitzondering van Ritthem (het kleinste dorp in de gemeente), zijn meerdere onderwijs- en opvangvoorziening(en) aanwezig.

De ambitie van onderwijs-, opvang- en (jeugd)zorgorganisaties, en de gemeenten Middelburg en Vlissingen is om een doorgaande ontwikkellijn van 0 tot 23 jaar (met onderwijs vanaf 4 jaar) te bieden binnen het spectrum van de eigen rol van organisatie. Een onderwijsvorm, klassikaal in groepjes of individueel, die past bij de kinderen. Iedereen doet mee. Een betekenisvolle voorziening voor de wijk of kern. Nauwe samenwerking tussen onderwijs, opvang en (jeugd)zorg is een voorwaarde voor succes. Het samenwerken kan worden geoptimaliseerd wanneer partners samen gehuisvest zijn, bijvoorbeeld in een Integraal Kindcentrum (IKC) of Kindcentrum (KC). Binnen het SHP hanteren we de term Kindcentrum tenzij nadrukkelijk anders benoemd. Ook nabijheid van jeugdzorgactiviteiten ondersteunt in de doorgaande ontwikkellijn en het maximale uit talenten van leerlingen halen.

(Integraal) Kindcentrum

In de praktijk zijn er uiteenlopende vormen van samenwerking tussen onderwijs en opvang te vinden. Dat varieert van het samen delen van een gebouw (Kindcentrum) tot de meest vergaande variant van samenwerking in een IKC. In een IKC is sprake van één pedagogische visie, één team en één centrale aansturing¹.

¹ Bron: Landelijk Steunpunt Brede Scholen: 'Op weg naar een IKC'

Een KC is altijd maatwerk. In een KC staat nadrukkelijk het kind centraal, dus niet de deelnemende organisaties. Het realiseren van verschillende voorzieningen in één gebouw, zoals een KC, is geen voorwaarde noch uitgangspunt. Het vergemakkelijkt de samenwerking en faciliteert daarmee het netwerkconcept. Het zorgen voor een gedeelde visie, het maken van inhoudelijke afspraken over één pedagogisch concept en een doorgaande lijn staan centraal. Voldoende draagvlak bij de betrokken partners is essentieel om een KC te realiseren. Door de ontwikkeling van KC's wordt tevens inhoud gegeven aan de bevordering van de integratie en het tegengaan van segregatie, indien de verschillende scholen in een wijk/gebied samengaan. Daarmee wordt voorkomen dat één school in de wijk alle leerlingen met onderwijsachterstanden onder zijn dak heeft, terwijl de school verderop nauwelijks dergelijke leerlingen heeft.

Wanneer partners samenwerken in het belang van het kind doen ze dat vanuit eenduidige pedagogische waarden. Zo wordt voor het kind een bestendige ontwikkelweg vormgegeven. Het onderwijsaanbod sluit aan bij de lokale behoefte en is gevarieerd, maar scholen hebben wel een eigen identiteit. In zowel de gemeente Vlissingen als de gemeente Middelburg zijn scholen met verschillende denominaties aanwezig. Het onderwijs richten zij in vanuit de eigen levensbeschouwelijke visie of onderwijsfilosofie. Aandacht voor, en het behoud van deze levensbeschouwelijke visies en onderwijsfilosofieën, ook wel gezien als de identiteit van de school, is belangrijk. Dit geeft ouders en kinderen de vrijheid om te kiezen voor een onderwijs- en/of opvangorganisatie die het beste bij hen en het kind past. Dit geeft ruimte voor verschillen, maar vormt geen belemmering voor de samenwerking. Verschillende identiteiten kunnen elkaar juist ook versterken.

Onderwijsaanbod

Met de invoering van passend onderwijs (per 1 augustus 2014) wordt beoogd dat er een onderwijsaanbod is voor alle kinderen en jongeren in de leeftijd van 4-23 jaar, in het bijzonder leerlingen met speciale zorgbehoeften. Schoolbesturen werken daartoe samen in samenwerkingsverbanden passend onderwijs. In Walcheren zijn momenteel vier samenwerkingsverbanden. De besturen van deze samenwerkingsverbanden hebben in hun ondersteuningsplannen aangegeven dat zij onderwijs en ondersteuning willen realiseren "regulier waar het kan, speciaal waar het moet". De precieze uitwerking van dit motto wordt de komende (school)jaren vorm gegeven. Wel is nu al duidelijk dat de onderwijshuisvesting in dezen steeds meer een Walcherse aangelegenheid wordt. Gekeken moet worden welke voorzieningen op Walchers niveau noodzakelijk zijn, dus gemeentegrens overstijgend. Een perspectief van waaruit het speciaal onderwijs reeds werkt. Duidelijke regievoering op het faciliteren van goed onderwijs is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Bereidheid om samen de schotten opzij te schuiven is een vereist uitgangspunt. Ook een nauwe samenwerking met partners rondom leerlingen, zoals jeugdzorg.

Naast de ambitie om over de gemeentegrenzen heen samen te werken heeft de school in de eerste plaats een centrale plek in de gemeenschap, maar ook in het netwerk rond het kind. Een centrale plek dat sterk in het belang van zijn/haar sportieve, culturele en creatieve ontwikkeling is. Naast onderwijs en opvang kan, afhankelijk van de lokale behoefte, in de school ruimte worden geboden aan educatie, sport, buurt ontmoeting of zorg. Daarbij kan gedacht worden aan jeugdzorg, fysiotherapie, cultuur (zoals muziek, dans en kunst), welzijn, recreatie, maar ook wetenschap. Zo wordt de gemeenschap betrokken bij de groei en ontwikkeling van het kind. De combinatie tussen zorg en onderwijs kan leiden tot een meer preventiegerichte benadering. Indien sprake is van nieuwbouw of renovatie denken de betrokken partijen altijd gezamenlijk na over de mogelijkheden tot clustering van diverse maatschappelijke functies in een gebouw of in een gebied. Het vroegtijdig maken van (integrale) plannen stelt in staat om het gebouw zodanig in te zetten dat het samenwerking tussen onderwijs en andere organisaties faciliteert in plaats van compliceert.

Het onderwijs in de gemeenten Middelburg en Vlissingen is zo veel mogelijk integratief onderwijs. Integratief onderwijs betekent onderwijs dat gericht is op integratie van alle kinderen in het onderwijs. Het motto is dan ook "Goed onderwijs is passend onderwijs". De onderwijsorganisaties en gemeente(n) beogen door samenwerking tussen organisaties voor jeugdzorg, onderwijs en gemeenten het integratief onderwijs te

versterken daar waar de mogelijkheden zich voordoen. Daarbij wordt gekeken op welke manier, vanuit ieders verantwoordelijkheid, een gezamenlijke inzet van middelen en expertise het integratief onderwijs zo goed mogelijk versterkt kan worden.

Kinderopvang

Kinderopvang vervult een cruciale rol in de ontwikkeling van kinderen. Als een kind zorg of specifieke hulp nodig heeft, werkt ze nauw samen met de gemeente en (jeugd)zorg en biedt 'kind nabije zorg' in de dagelijkse omgeving van het kind aan. De samenwerking met onderwijs optimaliseert de doorgaande ontwikkellijn van kinderen van 0 tot 12 jaar. Kinderopvang leidt tot sociale cohesie en diversiteit. Zo stelt de Sociaal-Economische Raad (SER) in het advies 'Gelijk goed van start (2016)' het volgende: "voorzieningen voor jonge kinderen zijn niet alleen een belangrijk arbeidsmarktinstrument, zij leveren ook een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen, het verminderen van achterstanden en het bevorderen van gelijke kansen".

Kinderopvang wordt in Nederland overwegend gezien als marktpartij. Door de concurrentie kan de pedagogische kwaliteit, scholing, investeringen, duurzame samenwerking met (andere) lokale partijen, et cetera onder (prijs)druk komen te staan. Daarnaast wordt het als investeringsobject aangemerkt. Kinderopvang is een kostbaar goed en mag geen winstobject zijn. Betaalbaarheid en toegankelijkheid voor alle kinderen is heel belangrijk. Idealiter herinvesteert de kinderopvang het rendement dat zij maakt met als doel borging en de versterking van de stabiliteit, de continuïteit en de kwaliteit van de kinderopvang en de vorming van kindcentra op Walcheren. Daarom is het van belang dat alle stakeholders gezamenlijk investeren in een duurzame en langdurige samenwerking met langlopende overeenkomsten die voldoende ruimte bieden om in te spelen op wijziging van omstandigheden (zoals bijvoorbeeld bestemming van lokalen voor kinderopvang bij groei van scholen, recessie en afname van vraag naar kinderopvang).

2.2 Kwaliteit onderwijshuisvesting

Op basis van wet- en regelgeving is aan te geven welke verplichtingen een gemeente heeft voor onderwijshuisvestingsvoorzieningen. De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende en adequate huisvesting voor scholen in het primair onderwijs, voortgezet (speciaal) onderwijs en scholen die binnen de Wet op de expertise centra vallen. In essentie betekent dit, dat er voldoende middelen beschikbaar moeten worden gemaakt waarmee nieuwe schoolgebouwen kunnen worden gerealiseerd en oude schoolgebouwen kunnen worden vervangen. De verantwoordelijkheden van gemeenten voor wat betreft onderwijshuisvesting kunnen worden samengevat in:

- Vervanging;
- Nieuwbouw;
- Uitbreiding en tijdelijke huisvesting;
- Eerste inrichting;
- Constructiefouten;
- Vergoeding van schade als gevolg van bijzondere omstandigheden;
- OZB.

Men spreekt dan van de wettelijke zorgplicht. In de bovengenoemde opsomming staat 'renovatie' niet genoemd. In de volgende paragrafen spreken we echter wel van renovatie als ontwikkelrichting. Dit is vooruitlopend op de verwachte nieuwe wetgeving omtrent renovatie. Het uitgangspunt binnen dit SHP is dat renovatie een gelijkwaardig alternatief vormt voor (vervangende) nieuwbouw. Een toelichting op de daaraan verbonden voorwaarden is opgenomen in paragraaf 2.6.

Via een stelsel van criteria ontvangen de gemeenten een algemene uitkering, het zogenoemde Gemeentefonds. Dit is een algemene uitkering, waarmee gemeenten eigen beleidsprioriteiten kunnen stellen. De zorgplicht is eveneens van toepassing voor het aanbieden van huisvesting voor het bewegingsonderwijs.

De schoolbesturen ontvangen een genormeerde vergoeding voor onderhoud, energieverbruik en schoonmaak.

Daarnaast wensen school-, opvang- en zorgorganisaties en de gemeenten Middelburg en Vlissingen nog verder invulling te geven aan deze zorg voor onderwijshuisvesting door te streven naar voldoende, kwalitatief goede en veilige huisvesting, met een goede spreiding en levensvatbaarheid. Dit vanuit de overtuiging dat goede huisvesting het behalen van goede resultaten in het onderwijs bevordert. Onderwijsresultaten zijn mede afhankelijk van de kwaliteit van de huisvesting. Goed onderhouden gebouwen met een passend binnenmilieu zorgen voor een plezierig werk- en leerklimaat.

De ambitie is om voor de kinderen in Middelburg en Vlissingen fijne hedendaagse leeromgevingen te realiseren. Dit zijn inspirerende ruimten, met de juiste digitale hulpmiddelen, die aanzetten tot leren, en uitdagend zijn. Eenzelfde visie geldt voor de buitenruimte. De buitenruimte is het verlengstuk van de leeromgeving en dient als zodanig ingericht te worden. Dit biedt ook kansen om het onderwijs en de opvang nog verder te verbinden met sport en recreatie.

In beginsel wordt onderwijshuisvesting (nieuwbouw) voor veertig jaar neergezet. Aan het einde van deze periode kan een afweging gemaakt worden voor vervangende nieuwbouw of levensduurverlengende renovatie. Bij levensduurverlengende renovatie kan het gebouw in principe weer twintig jaar mee. Daarna is het gebouw toe aan vervangende nieuwbouw (de maximale exploitatieduur is zestig jaar; tenzij om andere redenen hiervan wordt afgeweken). Binnen het SHP wordt een keuze per gebouw gemarkeerd dat leidend is voor de maatregelen de komende periode (eerste twintig jaar). Bij elke afweging wordt in samenhang gekeken naar bouwkundige kwaliteit, onderhoud (meerjaren), installaties en functionaliteit.

2.3 Flexibiliteit en ruimtegebruik

Het streven is om ruimtegebruik van bestaande en nieuwe (permanente) voorzieningen zo optimaal mogelijk vorm te geven, rekening houdend met ontwikkelingen op het gebied van KC-vorming, op het gebied van Passend Onderwijs en de ontwikkeling van de leerlingenaantallen. De komende jaren laten de leerlingprognoses voor de gemeenten Middelburg en Vlissingen een daling van het aantal leerlingen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs zien. Met krimp kan een situatie ontstaan waarbij sprake is van leegstand of ruimteoverschot. Wat het optimaal gebruik maken van ruimten niet ten goede komt. Zo heeft ruimte overschot verschillende gevolgen voor de onderwijshuisvesting, te weten:

- Ruimtelijk: er wordt minder efficiënt gebruik gemaakt van onderwijsruimten.
- Financieel: de materiële instandhoudingsvergoeding (vanuit het Rijk) is ontoereikend om de normatief leegstaande lokalen te kunnen bekostigen. Kortom: overschot kost geld.
- Bedrijfsmatig: voor de opvang zijn gevulde kindplaatsen belangrijk voor de levensvatbaarheid van een locatie, maar ook om kwaliteit te kunnen bieden (bijvoorbeeld interactie tussen kinderen).

Het uitgangspunt is dat wordt gesproken van ruimteoverschot of leegstand indien meer dan 55 vierkante meter bvo (circa één lokaal) leeg staat. Overschot tot 55 vierkante meter bvo (circa één lokaal) geeft een school vaak extra flexibiliteit en doet niet af aan de functionaliteit van het schoolgebouw. Dit is de zogenoemde "kwalitatieve frictie". Indien meer dan 55 vierkante meter bvo (twee of meer lokalen) leegstaat, en dit overschot ook de komende jaren aanhoudt, kan de gemeente de ruimte zo mogelijk vorderen. Ook kan het desbetreffende schoolbestuur het gesprek aan gaan om zo gezamenlijk met de gemeente, en eventueel andere betrokken organisaties, een integraal en toekomstbestendig plan op te stellen om het ruimteoverschot de komende jaren terug te dringen. Daarbij kunnen ook afspraken gemaakt over bijvoorbeeld het avondgebruik van de ruimten. Bij het opstellen van deze integrale plannen dient rekening te worden gehouden met de toekomstige ontwikkelingen en behoeften op wijkniveau. Nieuwbouw voor

meerdere scholen (samen onder één dak) is hierbij een optie die kan zorgen dat vraag en aanbod beter op elkaar aansluiten.

Naast krimp of een stabiele situatie kan sprake zijn van groei bij een bepaalde locatie of in een specifieke kern. Het is belangrijk om op groei te anticiperen bij (vervangende) nieuwbouw of renovatie door aandacht te hebben voor:

- **Uitbreidingsmogelijkheden:** Het streven is, vanuit de onderwijsinhoud, om geen dislocatie te openen, tenzij daartoe beargumenteerd een andere uitspraak over gedaan wordt. Dit betekent dat het raadzaam is om bij de planvorming rekening te houden met ruimtelijke mogelijkheden op de hoofdlocatie voor groei en/of uitbreiding zonder dat de uitbreiding het onderwijskundige of opvangconcept te niet doet.
- **Aanpasbaarheid:** Voor nieuwbouw geldt dat de toekomstige aanpasbaarheid onderdeel is van de wijze om groei op te vangen. Daarbij is aandacht voor het installatieconcept om grote investeringen bij aanpassing (en veranderingen in het binnenklimaat) zo veel mogelijk te voorkomen.

Bij sprake van een ruimtetekort in de bestaande situatie wordt conform verordening gekeken naar de structurele ruimteteofte en uitbreidingsbehoefte van de komende jaren.

Multifunctioneel gebruik

Het slim en effectief gebruiken van ruimtes in een school gaat verder dan enkel het gebruik door onderwijs of kinderopvang. Door bij nieuwbouw of renovatie rekening te houden met het multifunctioneel gebruik vervult de onderwijshuisvesting een bredere maatschappelijke functie binnen de wijk. Multifunctionaliteit biedt de mogelijkheid het schoolgebouw na schooltijden of in de avonduren beschikbaar te stellen aan derden. Daarbij is het wel belangrijk om vooraf rekening te houden met de volgende aspecten (ook als de beoogde gebruikers "alleen" onderwijs en opvang betreft):

- **Compartimentering van het gebouw:** Bij nieuwbouw dient rekening gehouden te worden met compartimentering van het gebouw. Zodat delen van het gebouw voor andere functies ingezet kunnen worden terwijl andere delen netjes af te sluiten zijn, bijvoorbeeld in de avonduren of in het weekend. Daarbij dient ook gedacht te worden aan het ontwerp en inrichting van installaties en het beheer.
- **Eigen versus gezamenlijk:** Benoem in het Programma van Eisen welke ruimten voor eigen gebruik en welke ruimten voor gezamenlijk gebruik zijn bedoeld. Daarbij is het belangrijk dat tussen de beoogde gebruikers goede afstemming heeft plaatsgevonden over uitgangspunten en afspraken rondom het multifunctioneel gebruik en het beheer van deze ruimten.
- **Afspraken kosten:** Het is belangrijk om in een vroeg stadium van het traject afspraken te maken over de verdeling van kosten voor gezamenlijke ruimten. Dit betreft niet alleen onderhoud, maar ook verbruikskosten van gas, elektra, water en schoonmaak.

Per situatie dient wel beken te worden hoe multifunctionaliteit zich verhoudt tot eigenaarschap van het gebouw en aard van de organisaties die gebruik maken van het gebouw.

2.4 Gezondheid

Een gezond klimaat in het gebouw is een voorwaarde voor goed onderwijs en opvang. Om dit te waarborgen wordt gestreefd naar een goed binnenklimaat, waarbij vooral de CO₂-concentratie en binnentemperatuur van belang zijn. De ambitie bij nieuwbouw is het kwaliteitsniveau Frisse Scholen Klasse B en de vereisten die gelden voor opvangvoorzieningen. De gemeenten, schoolbesturen en opvangorganisaties hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om deze ambitie te realiseren. De gemeente heeft daarbij een verantwoordelijkheid en een financiële verplichting voor het realiseren van een goed binnenklimaat bij nieuwe en te renoveren voorzieningen. Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor het

binnenklimaat in bestaande locaties². De opvangorganisaties zijn verantwoordelijk voor het voldoen van de bekostiging via een huurvergoeding van gepleegde investeringen in de gebouwen (voor het deel dat ze gebruiken). Alle betrokken partijen maken samen een beargumenteerde keuze.

Een ander aspect van gezondheid is het bevorderen van bewegen, ook bij jonge mensen. Om te komen tot goede leerprestaties en ontwikkeling van kinderen is het belangrijk dat ze voldoende kunnen bewegen in en rond het (school)gebouw. Om kinderen op school tot meer bewegen uit te dagen, moet de schoolomgeving ook als zodanig ingericht worden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan brede gangen, hoogte verschillen, klimmuren en glijbanen, maar ook activiteiten die de school organiseert: beweegactiviteiten in de pauze, naschoolse sportactiviteiten en stimuleren dat kinderen lopend of met de fiets naar school komen³. Bij de bestaande locaties wordt de buitenruimte gehandhaafd, maar kan gekeken worden naar het "vergroenen" van de pleinen. Voor nieuwbouw of renovatie wordt de omvang van de buitenruimte nader beschouwd. Voor de opvang wordt voldaan aan de geldende regelgeving (ook bij bestaande bouw) en voor het onderwijs wordt uitgegaan van de huidige verordening. Voor een school voor basisonderwijs, een speciale school voor basisonderwijs, een school voor speciaal onderwijs of een school voor voortgezet speciaal onderwijs geldt voor het verharde gedeelte (speelplaats) een minimum terreinoppervlakte van 3 vierkante meter per leerling, met een minimum van 300 vierkant meter netto. Vanaf 200 leerlingen kan worden volstaan met 600 vierkante meter netto. Wel kan voor zowel nieuwbouw als bestaande bouw gekeken worden naar dubbel gebruik van speelruimte rond de school. Het is aan het schoolbestuur en de opvangorganisaties om de buitenruimte op een interessante wijze vanuit de gezamenlijke pedagogische visie vorm te geven en in te richten. Bij een beweegstimulerende schoolomgeving gaat het altijd om een combinatie van fysieke infrastructuur (hardware), activiteiten en begeleiding (software) en organisatie en communicatie (orgware)⁴.

2.5 Duurzaamheid

Met het Klimaatakkoord en vanuit Europese regelgeving wordt het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed steeds belangrijker. Het vastgoed van onderwijs valt ook onder deze categorie. Veelal zijn deze gebouwen gefinancierd met maatschappelijke middelen van overheidswege. Binnen het SHP worden deze gebouwen als overheidsgebouwen aangemerkt en duurzaamheidsambities geformuleerd.

Bij ontwikkelingen in de onderwijshuisvesting zijn de volgende kwaliteitsniveaus mogelijk:

- **BENG:** Bijna Energieneutraal Gebouw. BENG is van toepassing op de gebouwgebonden energie. De gebruikgebonden energie (zoals smartboards, laden van ICT-apparatuur en keukenfaciliteiten) wordt buiten beschouwing gelaten. De energieprestatie voor BENG-gebouwen wordt vastgelegd aan de hand van drie eisen:
 - De maximale energiebehoefte per kWh/m²/jaar;
 - Het maximaal primair fossiel energiegebruik in kWh/m²/jaar;
 - Het minimale aandeel hernieuwbare energie in procenten.
 Het is per project maatwerk hoe aan deze prestatie eisen kan worden voldaan. Verdere invulling van BENG-eisen is terug te vinden op de website van het RVO⁵. Een indicatie van de investeringskosten voor een BENG gebouw in de regio Middelburg-Vlissingen is € 2.950,- /m² bvo (prijspeil maart 2020).
- **ENG:** Energieneutraal Gebouw. Ook hier draait het om gebouwgebonden energie. De gebruikgebonden energie wordt buiten beschouwing gelaten. Het verschil met BENG is dat het saldo energieverbruik en

² Met uitzondering van situaties waar bijvoorbeeld zowel het economisch als juridisch eigendom bij derden is belegd.

³ Bron: De beweegstimulerende schoolomgeving, Alles over Sport: <https://www.allesoversport.nl/artikel/de-beweegstimulerende-schoolomgeving/>

⁴ Bron: De beweegstimulerende schoolomgeving, Alles over Sport.

⁵ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/nieuwbouw/energieprestatie-beng>

opbrengst, ten aanzien van de gebouwgebonden energie, nul is. Een indicatie van de investeringskosten voor een ENG gebouw is € 3.050,- /m²bvo (prijspeil maart 2020).

- **0-op-de-meter:** Bij een 0-op-de-meter gebouw wordt zowel het gebouwgebonden als het gebruikgebonden energieverbruik gecompenseerd. Het verschil met ENG is dat het saldo energieverbruik en opbrengst, ten aanzien van de gebouwgebonden en gebruikgebonden energie, nul is.
- **Aardgasloos:** dit is onderdeel van alle beschreven kwaliteitsniveaus.

Per 1 januari 2021 is het bouwbesluit aangepast en dienen alle nieuwe schoolgebouwen aan BENG te voldoen. Het is daarmee de wettelijke taak van de gemeente om BENG te bouwen. In het kader van dit SHP is daarom het uitgangspunt bij nieuwbouw BENG. Bij renovatie wordt de ambitie van BENG beargumenteerd benaderd tot het niveau dat te plegen investeringen in verhouding staan tot de opbrengsten.

De huidige normvergoeding voor een reguliere basisschool van 200 leerlingen bedraagt € 2.236,- per m² bvo (inclusief 40% verhoging normvergoeding, 6,63% indexatie 2018-2019 en 6,08% indexatie 2019-2020 (advies VNG)). De genoemde investeringskosten zijn een vervanging van de normvergoeding zoals opgenomen in de verordening.

2.6 Type maatregelen binnen SHP

In het SHP wordt een zestal scenario's voor gebouwen onderscheiden:

1. Vervangende nieuwbouw;
2. Renovatie (inclusief verduurzamen);
3. Binnenklimaat verbeteren⁶;
4. Verduurzamen;
5. Positie herschikking;
6. In stand houden;
7. Afstoten.

In onderstaande tabel worden de scenario's benoemd. Daarbij wordt voor elk van de scenario's aangegeven bij wie de verantwoordelijkheid ligt voor het uitvoeren van het scenario en wat het bijbehorende budget is.

Optie	Scenario	Verantwoordelijkheid uitvoering	Verantwoordelijkheid budget	Budget ⁷
1	Nieuwbouw	Gemeente en schoolbestuur	Gemeente	100% norm nieuwbouw
2	Renovatie	Gemeente en schoolbestuur	Gemeente en schoolbestuur	70% norm nieuwbouw
3	Binnenklimaat verbeteren	Gemeente en schoolbestuur	Gemeente en schoolbestuur	30% norm nieuwbouw
4	Verduurzamen	Gemeente en schoolbestuur	Gemeente en schoolbestuur	30% norm nieuwbouw
5	Positie herschikking	Gemeente en schoolbestu(ur)(en)	Gemeente en schoolbestuur	PM
6	In stand houden	Schoolbestuur	Schoolbestuur	MI-vergoeding
7	Afstoten	Schoolbestuur	n.v.t.	n.v.t

⁶ Tot kwaliteitsniveau Frisse Scholen Klasse B

⁷ Gemeentelijk budget voor nieuwbouw, renovatie, verbeteren binnenklimaat en verduurzaming betreft de maximale gemeentelijke bijdrage

Per scenario wordt hieronder een nadere toelichting gegeven. Hierbij wordt gesproken over gemeente en schoolbesturen vanuit hun positie als mogelijke bouwheren.

Overweging:

Het verbeteren van het binnenklimaat (type maatregel 3) en het verduurzamen (type maatregel 4) (enkel) uit te voeren in combinatie met grootschalige onderhoudswerkzaamheden of renovatie. Door deze combinatie kan efficiency bereikt worden in de uitvoering van de werkzaamheden. Bij investeren in het binnenklimaat en verduurzamen is het noodzakelijk dat het gebouw nog een aanzienlijke periode in gebruik blijft of dat het gebouw courant is waardoor de investering ook interessant is bij toekomstige herbestemming. Het kan natuurlijk zijn dat regelgeving geen uitstel duldt en dus snel gehandeld moet worden.

Nieuwbouw

Voor nieuwbouw geldt vanaf 2021 aangescherpte wet- en regelgeving omtrent de kwaliteit van schoolgebouwen en daarbij duurzaamheid in het bijzonder. Het Bouwbesluit en vigerende wet- en regelgeving is altijd van kracht. Binnen het Bouwbesluit is bijvoorbeeld Frisse Scholen klasse B uitgangspunt. De aangescherpte regelgeving vanuit Europa bepaalt dat vanaf 2021 alle nieuwbouw van overheidsgebouwen (inclusief scholen) in Nederland BENG moeten zijn. BENG specificeert eisen voor de maximale energiebehoefte, het maximale fossiele energiegebruik en een minimaal aandeel hernieuwbaar op te wekken energie. Verder is de ambitie aangevuld met het aardgasloos realiseren van nieuwbouw of een beredeneerde keuze te maken om voorbereidend te bouwen, waardoor een gebouw in de toekomst relatief eenvoudig aardgasloos kan worden. Er dienen wel zwaarwegende argumenten te zijn om niet direct aardgasloos te gaan bouwen.

Voor het realiseren van nieuwbouw gelden de volgende uitgangspunten:

- Het realiseren van de duurzaamheidsambitie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en schoolbesturen als mogelijke bouwheren. Hierin worden de wettelijke eisen ten aanzien van duurzaamheid gevolgd, deze zijn leidend.
- De gemeente is in het verlengde van nieuwe regelgeving verantwoordelijk voor de bekostiging van BENG en overige wettelijke voorschriften inzake verplichte energemaatregelen.
- De schoolbesturen dragen bij aan het behalen van duurzaamheidsambities via een bijdrage. Deze bijdrage bestaat enerzijds uit een bijdrage per bruto vierkante meter (onderbouwd door een businesscase per situatie) en kan bijvoorbeeld ingezet worden voor het behalen van een duurzaamheidsambitie die bovenwettelijk is, zoals onderdelen van de Frisse Scholen (binnenklimaat) of het realiseren van ENG in plaats van BENG. Anderzijds bestaat de bijdrage uit inbreng van uitgespaarde onderhoudsmiddelen. Voor beide bijdragen geldt dat deze mogelijk zijn mits deze bestaan uit een exploitatiegerichte investering met een redelijke terugverdientijd van vijftien jaar. Daarnaast geldt dat de bijdrage zich redelijkerwijs verhoudt tot het eigen vermogen, beschikbare middelen vanuit de materiele instandhouding van het schoolbestuur en binnen de kaders van het Onderwijsaccountants-protocol.
- Het schoolgebouw wordt aardgasloos gerealiseerd.
- Kwaliteitsniveau Frisse Scholen B.
- Bij nieuwbouw wordt uitgegaan van een levensduur van 40 jaar.
- Voor nieuwbouw wordt uitgegaan van een stichtingskostenbedrag van € 2.950,- per bruto vierkante meter (prijsspeil maart 2020, inclusief een jaarlijkse indexering vanaf 2021 van 5% in de eerste drie jaar en 2,5% in de daaropvolgende jaren).

- Bij het daadwerkelijk maken van de nieuwbouwplannen wordt nogmaals gekeken hoe de feitelijke leerlingenaantallen zich verhouden tot de leerlingenprognoses en wordt de omvang van de nieuwbouw definitief bepaald.

Renovatie

Uitgangspunt is dat renovatie een gelijkwaardig alternatief vormt voor (vervangende) nieuwbouw. Hierbij zijn ook de wettelijke eisen van toepassing en de ambities van nieuwbouw worden zo veel mogelijk benaderd. Een voorbeeld vormt het voldoen aan BENG. Dit is in bestaande bouw niet volledig haalbaar, maar wordt berekend zo veel mogelijk gehaald. Verder wordt per casus bezien op welke wijze renovatie verantwoord is qua investeringen versus opbrengst. De afweging voor (levensduur verlengende) renovatie wordt gemaakt wanneer een gebouw 40 jaar in gebruik is geweest zonder grootschalige tussentijdse investeringen. Bij renovatie wordt gekeken naar:

- Verbeteren van de functionaliteit (flexibiliteit, multifunctionaliteit en aansluiten onderwijsconcept);
- Levensduurverlenging door investering in bouwkundige en installatietechnische ingrepen;
- Verduurzaming van het gebouw (benaderen ambitie BENG niet ENG).

Verder wordt bij renovatie het kwaliteitskader primair onderwijs of voortgezet onderwijs als richtlijn gehanteerd. Op basis hiervan maken gemeente en schoolbestuur een gerichte afweging van te nemen maatregelen of maatregelen die achterwege worden gelaten (vervat in een businesscase annex maatregelenplan). Onderdeel van de businesscase is een vergelijking met de kosten van vervangende nieuwbouw op basis van kapitaallastniveau inclusief eenmalige investeringen zoals tijdelijke huisvesting. Indien de kosten te veel oplopen kan vervangende nieuwbouw de te prefereren keuze zijn in verband met het halen van maximaal rendement uit het inzetten van maatschappelijke middelen (lees: lage structurele lasten). De businesscase bestaat ten minste uit inzicht in:

- de kosten van instandhouding op basis van het uitgevoerde onderhoud van de afgelopen vijf jaar en een actueel meerjaren onderhoudsplan;
- de staat van het gebouw op basis van een objectieve schouw conform de systematiek van de verordening aangevuld met een gebrekenrapportage inclusief indicatie van de benodigde investeringen om deze op te lossen;
- benodigde aanpassingen op basis van een actueel ruimtprogramma (inhoudelijke wensen kindcentrum) en op basis van de meest actuele leerlingenaantallen en leerlingenprognoses;
- benodigde investeringen voor vernieuwen van bouwkundige en installatietechnische aspecten;
- benodigde investeringen voor verduurzaming;
- de actuele boekwaarde;
- benodigde tijdelijke huisvesting of andere investeringen.

Voor zowel renovatie als vervangende nieuwbouw wordt een investeringsraming op kengetallenniveau gemaakt. Deze investeringen worden vertaald naar een kapitaallast op basis van actuele parameters (zoals rekenrente en afschrijvingstermijnen) van de gemeenten Middelburg en/of Vlissingen. Bij nieuwbouw wordt ook het eenmalig afboeken van de boekwaarde betrokken.

Voor de realisatie van een renovatie gelden de volgende uitgangspunten:

- Het realiseren is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en schoolbesturen op basis van genoemde businesscase annex maatregelenplan;
- De kosten voortkomend uit de gebrekenrapportage betreffen onderhoudswerkzaamheden en zijn voor rekening van het schoolbestuur vanuit haar onderhoudsverplichting;
- De gemeentelijke bijdrage is maximaal 70% van de stichtingskostennorm voor nieuwbouw (€ 2.065,- per bruto vierkante meter) met een jaarlijkse indexering van 5% vanaf 2021 in de eerste drie jaar en 2,5% in de daaropvolgende jaren. Deze gemeentelijke bijdrage wordt niet overschreden. Zo wel, dan is in de

businesscase beargumenteerd aangeven waarom dit gebeurt. De gemeentelijke bijdrage is een invulling van het voorstel vanuit de VNG en PO-raad dat de gemeente bijdraagt in de bekostiging van renovatie. Daarmee wordt vooruitgelopen op de verwachte nieuwe wetgeving waarin renovatie als voorziening wordt opgenomen;

- De schoolbesturen dragen bij in de realisatie van renovatie. Deze bijdrage bestaat enerzijds uit een bijdrage per bruto vierkante meter (onderbouwd door een businesscase per situatie) en kan bijvoorbeeld ingezet worden voor het behalen van een duurzaamheidsambitie die bovenwettelijk is, zoals onderdelen van de Frisse Scholen (binnenklimaat) of het realiseren van ENG in plaats van BENG. Anderzijds bestaat de bijdrage uit inbreng van uitgespaarde onderhoudsmiddelen. Door het in beeld brengen van de onderhoudsstaat van het bestaande gebouw, middels een gebrekenrapportage voorzien van financiële doorrekening van geconstateerde punten, ontstaat een beeld van de huidige onderhoudsverplichting van het schoolbestuur. De uitkomst vormt de onderbouwing van het tweede deel van de bijdrage die een school levert. Hiervan kan een deel bijdrage worden. Voor beide bijdragen geldt dat deze mogelijk zijn, mits deze bestaan uit een exploitatiegerichte investering met een redelijke terugverdientijd van vijftien jaar. Daarnaast geldt dat de bijdragen zich redelijkerwijs verhouden tot het eigen vermogen van het schoolbestuur en binnen de kaders van het Onderwijsaccountantsprotocol;
- Ambitie is kwaliteitsniveau Frisse Scholen B;
- Bij renovatie wordt uitgegaan van ingrepen die de levensduur met 25 jaar verlengen.

In het proces om te komen tot een afweging voor renovatie zijn nog twee spelregels van toepassing:

- Indien er aanleiding is om de bouwkundige en installatietechnische maatregelen ter discussie te stellen, kan een gebrekenrapportage inclusief maatregelen opgesteld worden ter onderbouwing;
- Er kunnen argumenten zijn om een bestaand gebouw toch te handhaven. Dit dient uitgebreid beargumenteerd te worden.

Binnenklimaat verbeteren

Dit betreft gebouwen waar geen vervangende nieuwbouw of renovatie aan de orde is. Het is de gezamenlijke ambitie om het binnenklimaat van de bestaande schoolgebouwen te laten voldoen aan het kwaliteitsniveau Frisse Scholen Klasse B. Een frisse school is een schoolgebouw met een gezond binnenmilieu als het gaat om luchtkwaliteit, temperatuur, comfort, licht en geluid.

Een slechte kwaliteit van het binnenklimaat leidt tot verschillende gezondheidsklachten. Uit onderzoek is gebleken dat in 70 tot 80% van de klaslokalen voor het basis- en voortgezet onderwijs de CO₂-concentratie te hoog is (> 1.200 ppm). Dit wijst op onvoldoende ventilatie en een slechte luchtkwaliteit. Andere veelvoorkomende problemen zijn te lage temperaturen en tochtklachten in de winter, oververhitting in de zomer en problemen met daglicht en verlichting. Een gezond binnenmilieu op scholen zorgt voor: (1) verlaging gezondheidsklachten van leerlingen en personeel, (2) minder ziekteverzuim van leerlingen en personeel, en (3) verhoging welzijn en verbetering (leer/werk)prestaties van leerlingen en personeel.

Voor de verbetering van het binnenklimaat gelden de volgende uitgangspunten:

- Ambitie is kwaliteitsniveau Frisse Scholen B;
- De gemeente en schoolbesturen zorgen gezamenlijk voor voldoende kennis en expertise, in huis of ingehuurd;
- De maximale bekostiging vanuit de gemeente, ten behoeve van verbetering van het binnenklimaat, bedraagt €885,- per m² bvo exclusief btw. Deze investering kan bijvoorbeeld ten goede komen aan extra installaties of grotere vervangingsvraagstukken. Op basis van een uitgewerkte casus wordt het werkelijke bedrag bepaald. Kosten boven het maximale gemeentelijk budget zijn voor rekening van het schoolbestuur.

- De gemeente kan daarnaast bijdragen in het opschalen van de opdracht richting installateurs. Meerdere scholen onder één aanbesteding, zodat mogelijk op de kosten bespaard kan worden. Daarbij dient een installatiebedrijf te worden ingeschakeld dat ervaring heeft met schoolgebouwen en gebalanceerde ventilatiesystemen. Verder is het aan te raden om prestatie-eisen in het contract vast te leggen. Bijvoorbeeld door de verantwoordelijkheid van het functioneren, beheer en onderhoud minimaal 1 tot 5 jaar bij de installateur te leggen;
- Per schoolgebouw wordt gekeken naar een oplossing op maat. Eén die past bij de school en gebruikers;
- Afstemming vindt plaats tussen bestuur, schooldirectie en gebruikers over het gebruik van installaties. Deze afstemming wordt in de gesprekken met de gemeente teruggekoppeld, zodat het binnenklimaat op meerdere niveaus gemonitord blijft.

Verduurzamen

Dit betreft gebouwen waar vervangende nieuwbouw of renovatie niet aan de orde is. Het is de gezamenlijke ambitie om de bestaande schoolgebouwen te verduurzamen. Met de gebouwen waar vervangende nieuwbouw of renovatie niet aan de orde is kan toch een bijdrage worden geleverd aan deze ambitie door een verduurzamingslijn in te zetten. De gemeente kan op drie manieren faciliteren bij het verduurzamen van de bestaande schoolgebouwen:

- Kennis: Door het ontsluiten van interne kennis vanuit de gemeente en externe kennis vanuit partijen als de Schooldak Revolutie helpt de gemeente schoolbesturen bij het maken van de juiste keuzes rondom duurzaamheid.
- Aanbestedingen: De gemeente kan schoolbesturen helpen bij het collectief aanbesteden van ingrepen ten behoeve van duurzaamheid. Schaalgrootte en een professionele aanbesteding zorgen ervoor dat de schoolbesturen worden ontzorgd en inkoopvoordelen hebben.
- Routekaart scholenbouw: De PO- en VO-raad zijn momenteel bezig met het verwerken van de plannen uit het klimaatakkoord in een landelijke sectorale routekaart, met daarin een plan hoe alle schoolgebouwen in 2050 CO₂-arm kunnen worden. De routekaart geeft daarnaast de benodigde randvoorwaarden en knelpunten met betrekking tot financiering, wetgeving en organisatie, en biedt het daarvoor waar mogelijk praktische oplossingen. Gemeente Vlissingen en gemeente Middelburg sluiten aan bij de plannen in de routekaart.

Daarnaast is er sinds 1 december 2015 een erkende maatregelenlijst, van het RVO, voor instellingen waar onderwijs, opleidingen en cursussen worden aangeboden. De lijst maakt het makkelijker om energie te besparen en zo aan de wet te voldoen. De wet milieubeheer-inrichting schrijft voor dat indien een bedrijf of instelling per jaar vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas (equivalent) verbruikt. Deze bedrijven of instellingen zijn op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht om energiebesparende maatregelen te nemen. Per 1 juli 2019 is er daarnaast ook de informatieplicht energiebesparing. De lijst met erkende maatregelen bestaat uit gebouw gebonden maatregelen die binnen vijf jaar worden terugverdiend. De laatste versie van de erkende maatregelenlijst stamt uit maart 2019 en beschrijft per maatregel de mogelijke technieken die gebruikt kunnen worden.

Voor het verduurzamen van bestaande gebouwen gelden de volgende uitgangspunten:

- De levensvatbaarheid van de locatie is voor minimaal 6 jaar gegarandeerd vanuit het schoolbestuur en de opvangorganisatie;
- Het verduurzamen van het gebouw gaat in combinatie met uitvoeren van het meerjaren onderhoudsplan en gebeurt door inzicht te geven in maatregelen en terugverdiendtijden;

- De maximale bekostiging vanuit de gemeente, ten behoeve van verduurzaming, bedraagt 30% van stichtingskostennorm voor nieuwbouw (€ 885,- per bruto vierkante meter) inclusief jaarlijkse indexering van 5% vanaf 2021 in de eerste drie jaar en 2,5% in de daaropvolgende jaren;
- De ontwikkelingen op het gebied van de transitie van aardgas naar aardgasloos volgen wanneer die mogelijkheid zich voor doet. De gemeente dient voor 01-01-2022 de Transitie Visie Warmte gereed te hebben. In deze visie wordt per wijk aangegeven, wanneer die van het aardgas afgaat. Als dat voor 2030 gebeurt, moet ook aangegeven worden hoe dat gaat gebeuren.

Figuur 1 - 15 Erkende Maatregelen. Bron: groenecollectief.nl

Positie herschikking

Dit betreft een activiteit waarbij twee onderwijsvoorzieningen een herschikking ondergaan waarbij schoolgebouwen onderling uitgeruild worden. Het doel is dat beide scholen daarmee meer passend gehuisvest zijn. Dit is een vorm van duurzaam hergebruik van bestaand vastgoed waarbij mogelijk een beperkt budget voor aanpassing, inhuizen, et cetera nodig is.

In stand houden

Dit betreft een activiteit van het schoolbestuur om een bestaand gebouw in stand te houden. Voor het kwaliteitsniveau geldt dat voor het gebouw een adequaat niveau gehandhaafd dient te worden. Hiervoor zet zij de materiële instandhoudingsvergoeding in. Deze activiteit vergt geen bijdrage vanuit de gemeente. Mogelijk wordt een schoolbestuur wel geconfronteerd met verplichte maatregelen vanuit het Activiteitenbesluit Milieubeheer.

Afstoten

Dit betreft gebouwen die niet langer als schoolgebouw in gebruik blijven en teruggegeven worden conform verordening OHV aan de desbetreffende gemeente. Daarmee worden ze onttrokken aan de onderwijsbestemming.

2.7 Investeren in kinderopvang en zorg

Binnen de gemeente Middelburg en gemeente Vlissingen zijn verschillende situaties denkbaar waarbij geïnvesteerd wordt in vierkante meters voor kinderopvang of zorgvoorzieningen. Indien sprake is van leegstand binnen een schoolgebouw kan deze worden ingezet ten behoeve van opvang of zorg. Het schoolbestuur en de opvang- of zorgorganisatie maken dan afspraken over het ruimtegebruik en de bekostiging. Dit wordt vastgelegd in een huurovereenkomst. Er is dan sprake van medegebruik. Dit medegebruik kan plaatsvinden op twee manieren; als enkel gebruik of als dubbel gebruik.

- *Enkel- en dubbelgebruik:* Bij het bepalen van de huurprijs dient onderscheid te worden gemaakt tussen enkel- en dubbelgebruik. Bij enkelgebruik wordt de ruimte uitsluitend door de opvang- of zorgorganisatie gebruikt en wordt een volledige huur betaald. Bij dubbelgebruik wordt de ruimte een bepaald deel van de tijd door de opvang- of zorgorganisatie gebruikt (bijvoorbeeld naschools) en een bepaald deel door het onderwijs. De kinderopvang- of zorgorganisatie betaalt voor dit dubbelgebruik naar rato op basis van een nader te bepalen verdeelsleutel.

Indien bij nieuwbouw of renovatie geïnvesteerd wordt in kinderopvang of zorg dient de kinderopvang of zorginstelling zelf zorg te dragen voor de investering of de investering te doen met inzet van een derde partij. Wel zal de gemeente meedenken over creatieve oplossingen.

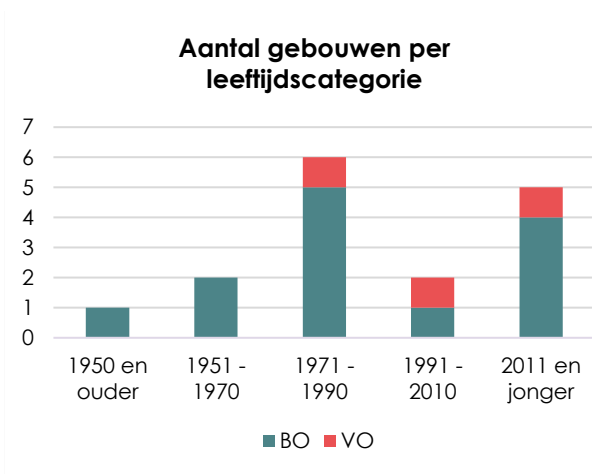
Binnen het SHP wordt de afspraak gemaakt dat onderwijs, opvang en zorg even belangrijk zijn en opvang/zorg niet wijkt als onderwijs groeit en meer capaciteitsbehoefte heeft.

3. Inzicht en beoordeling

3.1 Het schoolgebouwenbestand

In totaal bevat de onderwijsvastgoedportefeuille van gemeente Vlissingen zestien gebouwen⁸. Daarvan zijn veertien gebouwen in eigendom van de gemeente (het economisch claimrecht bij de gemeente en het juridisch eigendom bij de betreffende schoolbesturen) en twee gebouwen in eigendom van woningcorporaties (zowel het economisch als juridisch eigendom ligt bij de woningcorporatie). In de gemeente zijn zeven schoolbesturen actief. Zij bieden onderwijs vanuit vijf verschillende denominaties (levensbeschouwelijke achtergronden).

De omvang van het scholenbestand is circa 37.400 m² bvo. De gemiddelde leeftijd van de schoolgebouwen in de gemeente Vlissingen is 31,3 jaar. Hierbij moet worden opgemerkt dat daarbij reeds rekening is gehouden met realisatie vervangende nieuwbouw van de Tweemaster-Kameleon en De Burcht-Rietheim. De afgelopen jaren is het aantal gebouwen in de jongste leeftijdsgroep consequent toegenomen doordat er structureel (vervangende) nieuwbouw gerealiseerd is.

Figuur 2 - Aantal gebouwen per leeftijdscategorie

	BO	VO
Gemiddelde gebouwomvang (m ² bvo)*	1.338	4.897
Gemiddeld aantal leerlingen per school(locatie)**	251	486

* Betreft enkel onderwijs vierkante meters.

** Voor het basisonderwijs is uitgegaan van het aantal leerlingen per brinnummer, oktobertelling 2019. Voor het voortgezet onderwijs is uitgegaan van het aantal leerlingen per locatie, oktobertelling 2019.

3.2 Nulmeting

Alle onderwijsgebouwen in de gemeente Vlissingen zijn op basis van verschillende kenmerken in kaart gebracht. Aan de hand van een vragenlijst zijn de schoolbesturen gevraagd de gebouwen te beoordelen. Voor elk schoolgebouw is een zogenaamde factsheet opgesteld, waardoor inzicht is verkregen in de staat van de gebouwen (nulmeting). Deze factsheets zijn toegevoegd aan het bijlagedocument van dit SHP. Onderstaand wordt een beschrijving gegeven van de hoofdthema's waarop de onderwijsgebouwen beoordeeld zijn.

NB: Voor schoollocaties de Tweemaster-Kameleon en de Burcht-Rietheim wordt zoals eerder aangegeven uitgegaan van de nieuwe situatie na realisatie vervangende nieuwbouw. Deze gebouwen zijn daarom op de onderdelen technische staat, functionaliteit, binnenklimaat, financiën en vraag en aanbod als goed beoordeeld. Ervan uitgaande dat dit in de nabije toekomst de realiteit is.

⁸ Hierbij worden gebouwen waar meerdere scholen in gehuisvest zijn als één geteld (voorbeeld De Combinatie en Het Kroonjuweel) en is het gebouw aan De Savornin Lohmanlaan 58 (voormalige locatie SBO 't Springtj) buiten beschouwing gelaten.

3.2.1 Kwaliteit

Binnen het thema kwaliteit wordt onderscheid gemaakt tussen vier criteria:

- Technische staat;
- Functionele staat;
- Binnenklimaat;
- Veiligheid.

De schoolbesturen hebben aan de hand van een vragenlijst de eigen onderwijsgebouwen kwalitatief beoordeeld. Dit en de context vanuit het onderwijs, hebben zij toegelicht in een individueel interview. De uitkomsten van de beoordeling zijn weergegeven in figuur 3.

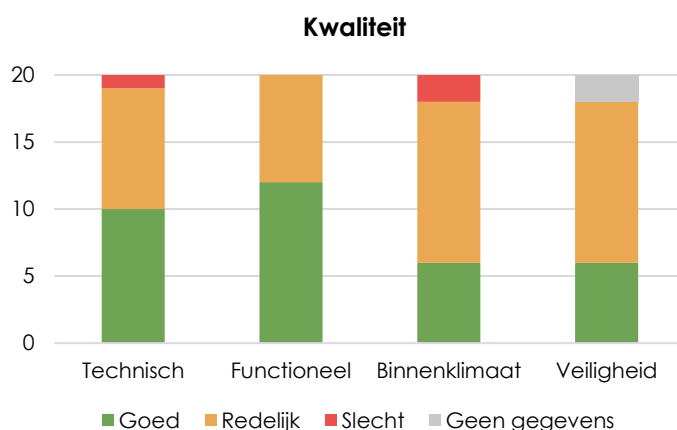
Let wel, ten tijde van de kwalitatieve beoordeling was COVID-19 nog geen feit. Met de kennis van nu wordt op een andere manier gekeken naar ventilatie, binnenklimaat en veiligheid en zouden gebouwen over het algemeen anders beoordeeld worden.

Technische staat

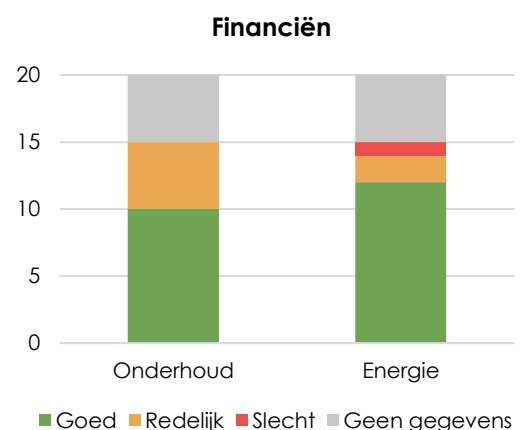
De technische staat geeft inzicht in de kwaliteit van de installaties en de binnen- en buitenkant van het gebouw. Tien van de twintig gebouwen worden goed beoordeeld op technische kwaliteit. Negen gebouwen werden als redelijk beoordeeld en één gebouw als slecht. Dit houdt in dat de gebouwen verouderd zijn en er regelmatig gebreken aan het gebouw of de installaties worden geconstateerd.

Functionele staat

De functionele staat geeft aan in welke mate het gebouw het onderwijsconcept faciliteert. Hierin spelen niet alleen onderwijsruimten en het speelplein een rol, maar ook de werkomgeving van de staf en facilitaire voorzieningen komen aan bod. Bij twaalf van de twintig gebouwen wordt de functionele staat als goed beoordeeld. Deze gebouwen beschikken over geschikte ruimten om verschillende onderwijsvormen te kunnen onderbrengen. De overige acht gebouwen 'scoren' redelijk op functionaliteit. Deze gebouwen sluiten niet geheel aan op de gewenste manier van lesgeven of functioneren niet naar behoren op het gebied van ondersteunende voorzieningen. Bij de meeste van deze gebouwen worden met name de werkomgeving van de staf, facilitaire voorzieningen en toegankelijkheid als aandachtspunten benoemd. Voor de Louise de Colignyschool en de Combinatie (Ravenstein, Sint Jozefschool, het Vlot) is daarnaast het speelplein als slecht tot matig beoordeeld.

Figuur 3 - Weergave beoordeling kwaliteit

Figuur 4 - Weergave beoordeling financiën

Binnenklimaat

De beoordeling van het binnenklimaat geeft aan hoe de ventilatie, de temperatuur, het licht en het geluid binnen het gebouw ervaren wordt. Bij twaalf van de twintig gebouwen wordt het binnenklimaat gemiddeld als redelijk beoordeeld en bij twee gebouwen als slecht. Echter, wanneer gekeken wordt specifiek naar ventilatie en temperatuur worden nog eens vijf gebouwen slecht beoordeeld, die gemiddeld op binnenklimaat wel redelijk scoren. Bij zeven schoolgebouwen is het binnenklimaat daarom een aandachtspunt.

Veiligheid

Bij veiligheid is gevraagd naar de veiligheid in en rondom het gebouw, verkeersveiligheid en of er sprake is van vandalisme. Zes gebouwen worden als goed beoordeeld, twaalf gebouwen zijn als redelijk beoordeeld en van twee gebouwen (Tweemaster-Kameleon, De Burcht-Rietheim) zijn nu nog geen gegevens beschikbaar, omdat deze projecten nog niet zijn gerealiseerd. Er is een aantal locaties waarbij verkeersveiligheid een duidelijk aandachtspunt is. Dit betreft de Theo Thijssen school, Het Kroonjuweel (Het Mozaïek, Het Kompas) en de hoofdlocatie van de Wissel.

3.2.2 Financiën

Het thema financiën geeft inzicht in de exploitatielasten (onderhouds- en energielasten) van de onderwijsgebouwen. Deze kosten zijn voor rekening van de schoolbesturen. Binnen deze beoordeling wordt onderscheid gemaakt tussen (1) onderhoudslasten, waarbij zowel gekeken wordt naar de gemaakte kosten in de afgelopen jaren als het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor de komende 10 jaar, en (2) energielasten, waarbij gekeken wordt naar de afschriften van de afgelopen jaren. De kosten zijn vervolgens vergeleken met een door ICSadviseurs opgestelde benchmark (2018). De benchmark bevat schoolgebouwen van uiteenlopende bouwjaren uit heel Nederland en is daarmee een representatieve database. De vergelijking van de kosten met de benchmark heeft als doel om te beoordelen hoe het gebouw 'scoort'.

Deze score betreft geen indicatie van de kwaliteit van het gebouw, enkel een inzicht in de exploitatielasten per vierkante meter. Tevens is inzichtelijk gemaakt hoe de kosten zich verhouden tot de materiële instandhoudingsvergoeding (exploitatievergoeding vanuit het Rijk) die de scholen ontvangen. Figuur 4 maakt de beoordeling van de financiën op basis van de benchmark inzichtelijk.

Van vijf schoolgebouwen is geen beoordeling gegeven. Dit betreft de scholen in de Combinatie en het Kroonjuweel. Dit zijn de locaties waar de gemeente niet de eigenaar van het gebouw is, maar een woningcorporatie. Daar geldt dat de groepsafhankelijke bekostiging door het schoolbestuur wordt doorbetaald aan de gemeente. De gemeente betaalt vervolgens de onderhoud- en energielasten.

Onderhoud

Voor de primair onderwijs (PO)- en voortgezet onderwijs (VO) scholen zijn de onderhoudslasten in beeld gebracht op basis van de verwachte onderhoudskosten zoals opgenomen in het MJOP. Deze bedragen zijn omgerekend naar een jaarlijks gemiddelde aan onderhoudslasten per vierkante meter bruto vloeroppervlak (bvo). Dit gemiddelde is vervolgens afgezet tegen de gemiddelde onderhoudskosten uit de benchmark opgesteld door ICSadviseurs, die € 34,- per m² bvo voor PO-scholen en € 35,- per m² bvo voor VO-scholen per jaar bedraagt. De besturen zijn gevraagd de geraamde onderhoudskosten aan te leveren. Opgemerkt dient te worden dat er onderlinge verschillen in uitgangspunten en opgenomen onderhoudswerkzaamheden bestaan.

Voor het overgrote deel van de onderwijsgebouwen liggen de onderhoudslasten lager of rondom het landelijk gemiddelde. Eén gebouw (de Omnibus) zal volgens het MJOP de komende jaren relatief duur zijn (kosten per m² bvo) in onderhoud. Het gaat hierbij om een gebouw uit 1977 waarvoor in de komende jaren tweemaal een onderhoudspost van meer dan € 150.000,- op de planning staat.

Energie

De energielasten van de onderwijsgebouwen zijn vastgesteld op basis van de meest recente jaaraftrekningen van het gas-, water- en elektraverbruik. Ook deze jaarlijkse lasten zijn afgezet tegen de gemiddelde energielasten uit de benchmark van ICSadviseurs. De gemiddelde jaarlijkse energielasten uit de benchmark bedragen € 12,- per m² bvo voor PO-scholen en € 13,- per m² bvo voor VO-scholen.

De meeste gebouwen 'scoren' goed op de energielasten en een aantal redelijk. Waarbij een score van redelijk gelijk staat aan het landelijk gemiddelde. Twaalf van de twintig schoolgebouwen hebben lagere energielasten dan de benchmark. Eén gebouw heeft naar verhouding hoge energielasten. Dit betreft De Branding, een gebouw uit 1972. De energielasten van de afgelopen 3 jaar waren gemiddeld € 18,- per m² bvo. Dit komt met name door hoge kosten voor gasverbruik. Gemiddeld verbruikt deze school 19,4 m³ gas per m² bvo per jaar. Terwijl bij andere scholen in de gemeente Vlissingen dit gemiddeld rond de 3 tot 8 m³ gas per m² bvo per jaar ligt.

3.2.3 Vraag en aanbod

Binnen het thema vraag en aanbod wordt de beschikbare onderwijscapaciteit vergeleken met de toekomstige normatieve ruimtebehoefte aan onderwijscapaciteit in 2039. De leerlingenprognoses zijn de basis voor de berekening van de ruimtebehoefte.

Medegebruik/verhuur, bijvoorbeeld door een opvangorganisatie, is bij het bepalen van het ruimtetekort/overschot niet meegenomen in de berekening.

Basisgeneratie

De meest actuele leerlingenprognoses (Pronexus, januari 2020) geven inzicht in de verwachte ontwikkeling van het aantal leerlingen in de komende jaren. Pronexus geeft daarbij aan: "In de ramingen van leerlingenaantallen zijn twee ontwikkelingen verwerkt. Dit zijn de trends in de omvang van de basisgeneratie in de afzonderlijke gebieden van de gemeente Vlissingen en de schoolkeuze. Bij de opzet van de prognoses zijn cijfers verwerkt met een uitsplitsing van leerlingen naar herkomstgebied."

Wijk	2020	2023	2027	2031	2035	2039	Δ 2020 - 2039
Binnenstad	368	370	355	342	327	324	- 44
Middengebied	865	838	810	814	817	823	- 42
Paauwenburg- Westduin	461	465	484	487	491	488	+ 27
Lammerenburg	895	818	767	760	759	755	- 140
Oost-Souburg	948	899	887	899	911	907	- 41
Ritthem eo.	46	46	44	44	46	45	- 1
TOTAAL	3.583	3.436	3.347	3.346	3.351	3.342	- 241

Tabel 1 - Basisgeneratie 4 – 12 jaar gemeente Vlissingen

De basisgeneratie geeft de omvang weer van de 4- tot en met 11-jarigen plus 30% 12-jarigen voor de berekening van leerlingenprognoses in het primair onderwijs. Voor het voortgezet onderwijs wordt uitgegaan van 70% van de 12-jarigen plus de 13- tot met 18-jarigen. In onderstaande tabellen worden de basisgeneraties in gemeente Vlissingen weergegeven.

Gemeente	2020	2023	2027	2031	2035	2039	Δ 2020 - 2039
Middelburg	4.373	4.290	4.204	4.174	4.155	4.134	- 239
Vlissingen	3.583	3.436	3.347	3.346	3.351	3.342	- 241
Veere	1.796	1.786	1.763	1.812	1.880	1.891	+ 95
TOTAAL	9.752	9.512	9.314	9.332	9.386	9.367	- 385

Tabel 2 - Basisgeneratie 4 – 12 jaar regionaal

Gemeente	2020	2023	2027	2031	2035	2039	Δ 2020 - 2039
Middelburg	3.914	3.872	3.884	3.771	3.650	3.619	- 295
Vlissingen	3.181	3.212	3.125	2.962	2.869	2.846	- 335
Veere	1.606	1.488	1.460	1.419	1.404	1.463	- 143
TOTAAL	8.701	8.572	8.469	8.152	7.923	7.928	- 773

Tabel 3 - Basisgeneratie 12 – 18 jaar regionaal

Woningbouwontwikkelingen

De prognose van deze basisgeneratie vloeit voort uit de demografische ontwikkelingen die zich in het verleden hebben voorgedaan, maar met name ook de aannames in groei en trends voor de toekomst. Belangrijk component daarvan zijn de woningbouwontwikkelingen. In de komende 10 jaar vinden in Vlissingen in de Binnenstad (circa 1.300 nieuwe woningen) en Oost-Souburg (circa 300 nieuwe woningen) de grootste woningbouwontwikkelingen plaats. Daarnaast wordt in Middelburg Zuidoost een aanzienlijke nieuwbouwwijk gebouwd wat mogelijk tot een groei van het aantal leerlingen op de basisscholen in Oost-Souburg leidt. Deze woningbouwontwikkelingen en 'mutaties' van de woningvoorraad zijn vastgesteld en/of onherroepelijk. Daarmee behoren zij tot de 'harde' plancapaciteit. Een totaal overzicht van de woningbouwontwikkelingen en de woningvoorraad in de gemeente is opgenomen in bijlage 3.

Daarnaast zijn er enkele 'zachte' plannen die nog in de ontwerp- of planologische voorbereidende fase zijn of enkel nog als potentieel te boek staan.

Leerlingenprognoses

Op basis van de basisgeneratie en een belangstellingspercentage is door Pronexus vervolgens de leerlingenprognose per school opgesteld. Deze prognoses worden gehanteerd als uitgangspunt in dit SHP. Tabellen 4 en 5 geven een overzicht van de leerlingenprognose per kern.

Wijk	Oktober telling ⁹	Prognose →					Verschil (%)
	2020	2023	2027	2031	2035	2039	
Binnenstad	404	405	397	397	389	389	- 4%
Middengebied	604	586	563	556	555	556	- 8%
Paauwenburg- Westduin	618	597	594	595	598	596	- 4%
Lammerenburg	629	587	559	557	559	556	- 12%
Oost-Souburg	1.004	949	930	939	947	943	- 6%
TOTAAL	3.259	3.124	3.043	3.044	3.048	3.040	-7%

Tabel 4 – Oktober telling en prognoses aantal leerlingen basisonderwijs

Kern	Oktober telling ²	Prognose →					Verschil (%)
	2020	2023	2027	2031	2035	2039	
VO	1.457	1.448	1.407	1.338	1.297	1.289	- 12%
TOTAAL	1.457	1.448	1.407	1.338	1.297	1.289	- 12%

Tabel 5 - Oktober telling en prognoses aantal leerlingen speciaal- en voortgezet onderwijs

Uit de tabellen is op te maken dat volgens de prognose uit 2020 de leerlingenaantallen van het primair- en voortgezet onderwijs in de komende jaren afnemen. Voor het primair onderwijs geldt dat een afname van circa 7% wordt verwacht. In absolute getallen ongeveer 210 tot 230 leerlingen. Met de grootste verwachte afname in Lammerenburg en Oost-Souburg. Bij het VO wordt een daling van 12% verwacht. Opvallend is dat volgens de huidige prognoses deze daling met name bij het Scheldemonde College plaatsvindt. CSW Bestevaër laat een stabiele prognose zien voor de komende jaren.

Naast de prognoses opgesteld door Pronexus heeft een aantal scholen ook zelf prognoses laten opstellen voor de korte termijn. Een overzicht van de verschillen op korte termijn (periode 2020-2023) is opgenomen in bijlage 4.

Capaciteit

Het aantal leerlingen op een school bepaalt de benodigde normatieve ruimtebehoefte in vierkante meters. In onderstaande tabel zijn de huidige normatieve ruimtebehoefte en de normatieve ruimtebehoefte in 2039 afgezet tegen de huidige onderwijs capaciteit. Voor de normatieve ruimtebehoefte in 2039 zijn de leerlingenprognoses van Pronexus uit 2020 gebruikt. Op het moment dat een businesscase wordt opgesteld, dienen de meest recente leerlingenaantallen en -prognoses te worden opgenomen.

⁹ Oktober telling 01-10-2019 is weergegeven onder 2020.

Wijk	Beschikbare capaciteit (m ² bvo onderwijs)	Ruimtebehoefte (m ² bvo onderwijs)						
		2020	2023	2027	2031	2035	2039	
Binnenstad	3.008	2.577	2.636	2.596	2.596	2.556	2.556	<i>Gemiddeld 14% overschot</i>
Middengebied	5.121	3.893	3.747	3.632	3.597	3.592	3.597	<i>Gemiddeld 28% overschot</i>
Paauwenburg-Westduin	3.841	3.509	3.403	3.388	3.393	3.408	3.398	<i>Gemiddeld 11% overschot</i>
Lammerenburg	4.841	3.764	3.552	3.411	3.401	3.411	3.396	<i>Gemiddeld 28% overschot</i>
Oost-Souburg	5.930	5.849	5.573	5.478	5.523	5.563	5.543	<i>Gemiddeld 6% overschot</i>
TOTAAL BO	22.741	19.592	18.911	18.505	18.510	18.530	18.490	<i>Gemiddeld 18% overschot</i>
TOTAAL VO	14.690	10.980	10.936	10.670	10.217	9.948	9.897	<i>Gemiddeld 29% overschot</i>

Tabel 6 - Analyse beschikbare capaciteit versus ruimtebehoefte op kernniveau

Op dit moment is het zo dat in een aantal gevallen is afgeweken van de verordening voor wat betreft de ruimtebehoefteberekening. De verordening schrijft voor dat 'de ruimtebehoefte wordt berekend voor elke school met een eigen BRIN-nummer en voor elke nevenvestiging met een eigen vestigingsnummer'. In afwijking daarop is met enkele schoolbesturen in het verleden afgesproken om ook voor de dislocatie een vaste voet van 200 m² bvo toe te kennen. De reden daarvoor is dat de dislocaties zich in andere wijken bevinden dan de hoofdlocaties. Bij wijziging van de huisvestingssituatie zullen deze besluiten echter opnieuw worden afgewogen.

In veel gevallen wordt (een deel van) dit overschot opgevuld door onderwijs capaciteit te verhuren aan een opvangorganisatie of een andere organisatie. Verder zijn er drie locaties waar sprake is van een passende huisvesting, normatief gezien, en zijn er twee locaties waar momenteel een tekort is. Eén daarvan is de Theo Thijssenschool waar momenteel een normatief tekort van 15% is, naar verwachting blijft de ruimtebehoefte (en daarmee ook het tekort) de komende jaren ongeveer gelijk.

4. Kansenkaarten en scenario's

4.1 Toelichting kansenkaarten

Aan de hand van alle verzamelde gegevens die verwerkt zijn in de factsheets, is een knelpuntenanalyse gemaakt in de vorm van een zogenoemde kansenkaart. Ieder schoolgebouw is in de kansenkaart beoordeeld op kwaliteit, financiën en vraag & aanbod. Hieronder vallen de volgende aspecten:

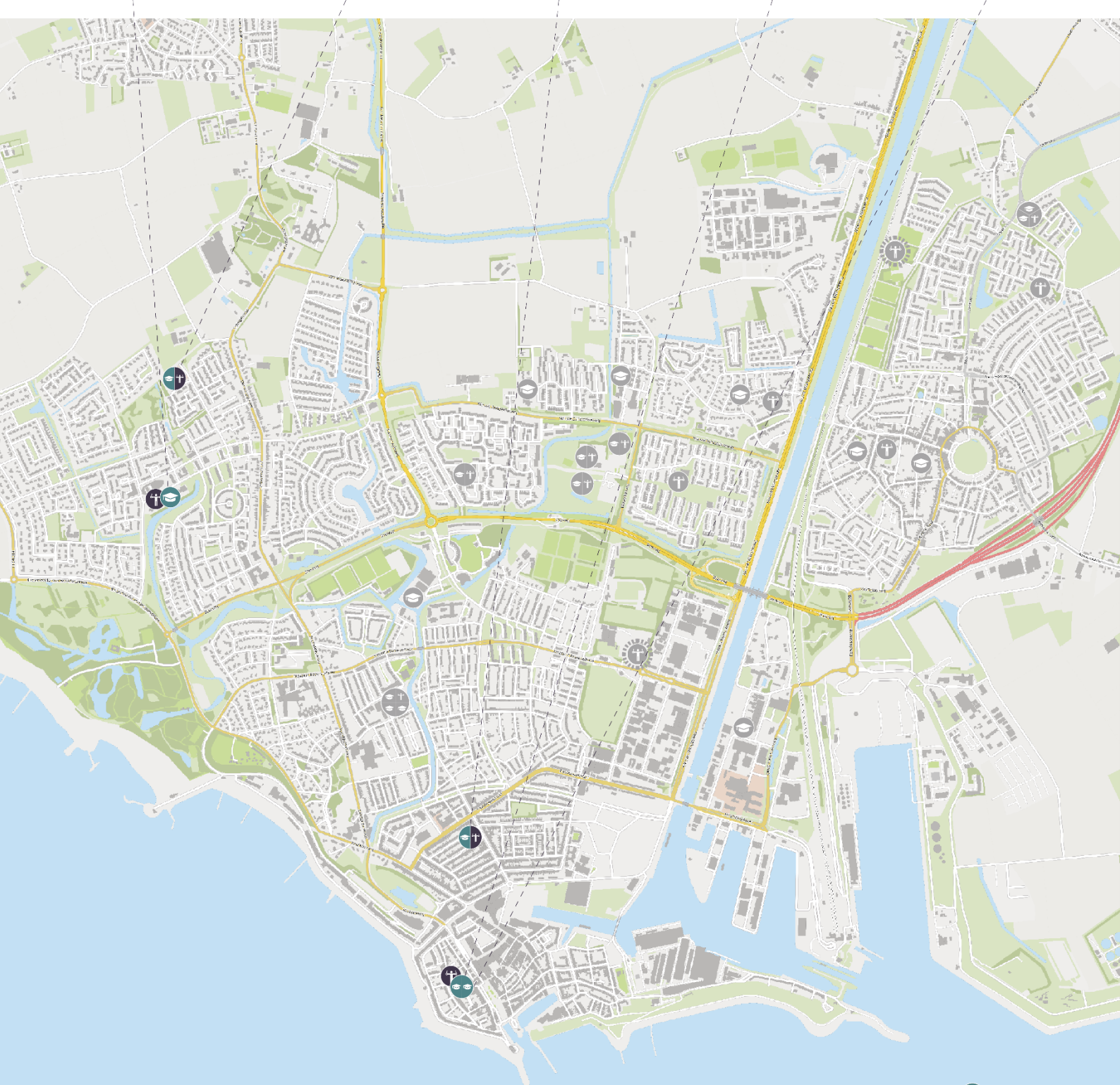
- **Kwaliteit** – Functionele en technische staat van het gebouw ten behoeve van onderwijs en multifunctioneel gebruik;
- **Financiën** – Onderhouds- en energielasten in verhouding tot benchmark;
- **Vraag & aanbod** – Toekomstige (2039) verhouding tussen beschikbare en benodigde capaciteit op basis van de vastgestelde leerlingenprognoses.

De kleuren in de kansenkaarten geven de noodzaak tot ingrijpen weer. Groen geeft aan dat er geen aanleiding is voor het ontwikkelen van een alternatief huisvestingsscenario. Geel geeft op termijn aanleiding tot het ontwikkelen van een alternatief scenario. Rood geeft directe aanleiding tot het ontwikkelen van een alternatief scenario. Gemeente en schoolbesturen hebben de kansenkaarten (evenals de factsheets) gezamenlijk vastgesteld. De factsheets en kansenkaart vormen een belangrijke basis en vertrekpunt voor het formuleren van scenario's en huisvestingsplanning in dit SHP.

4.2 Vraagstukken en scenario's

In de kansenkaarten op de volgende pagina's zijn de beoordelingen van de schoolgebouwen in de gemeente Vlissingen weergegeven. De kansenkaarten, die elk een apart gebied in de gemeente weergeven, geven een indicatie van de status van de gebouwen waarop vervolgens in de toelichting, per locatie, verder wordt ingegaan. Per locatie wordt tevens een beschrijving van het voorgestelde scenario uiteengezet. De scenario's zijn tot stand gekomen middels scenariokaarten die tijdens gezamenlijk overleg zijn besproken. De scenariokaarten zijn terug te vinden in bijlage 5.

Louise de Colignyschool KOW PG / BSO	Theo Thijssen KOW PG / BSO	De Branding KOW PG / BSO	Frans Naereboutschool KOW	Ichtusschool KOW
Kwaliteit	Kwaliteit	Kwaliteit	Kwaliteit	Kwaliteit
Financiën	Financiën	Financiën	Financiën	Financiën
Vraag en Aanbod 2039 ○	Vraag en Aanbod 2039 †	Vraag en Aanbod 2039 ○	Vraag en Aanbod 2039 ○	Vraag en Aanbod 2039

- BO
- VO
- SBO
- (V)SO
- Sportacc.

4.2.1 Binnenstad

In de binnenstad van de stad Vlissingen zijn drie scholen gehuisvest:

1. Ichtusschool;
2. Frans Naereboutschool;
3. De Branding.

In het gebied zijn twee gymzalen, namelijk: gymzaal aan de Slijkstraat waar de Ichtusschool en de Frans Naereboutschool gebruik van maken en de gymzaal aan de Verkuyl Quakkelaarstraat waar De Branding gebruik van maakt.

Kindcentrum: Ichtusschool, Frans Naereboutschool en De Branding

In de binnenstad van Vlissingen staan op dit moment drie schoolgebouwen. De Ichtusschool en de Frans Naereboutschool zijn gesitueerd aan de Grote Markt en het Waaigat. Beide gebouwen zijn meer dan 50 jaar oud, gebouwd in 1949. Aangebouwd aan de twee scholen is het pand van Kinderopvang Walcheren (KOW) waar een peutergroep en buitenschoolse opvang worden verzorgd. De derde school, de Branding, is gesitueerd aan de Bouwen Ewoutstraat. Ook hier wordt een peutergroep en buitenschoolse opvang verzorgd door KOW. Ondanks dat dit gebouw "jonger" is in vergelijking met de andere twee gebouwen (de Branding is namelijk gebouwd in 1972) lijkt de gebruiksduur van deze locatie op te zijn. Het gebouw is in zijn geheel matig tot slecht beoordeeld. Ook zijn de energielasten hoog, met name het gasverbruik is aanzienlijker hoger dan andere scholen in de gemeente Vlissingen.

In het coalitieakkoord 2014-2018 'Agenda voor herstel' is met betrekking tot huisvesting in de binnenstad opgenomen dat "Onderzocht zal worden of en hoe de komende periode een locatie op het Scheldekwardier realiseerbaar is, ter vervanging van bestaande scholen om onderhoudskosten te besparen".

Het voorgestelde scenario is dan ook vervangende nieuwbouw, een Kindcentrum, in het Scheldekwardier ten behoeve van de drie scholen, met daarbij een sportzaal en kinderopvang. De Frans Naereboutschool en de Branding vallen onder hetzelfde schoolbestuur (Archipel Scholen Walcheren), mogelijk worden deze scholen op termijn gefuseerd tot één school. De Ichtusschool is een school van Onze Wijs. Op dit moment gaan zo'n 390 leerlingen naar deze drie scholen. De verwachting is, volgens de huidige prognoses, dat de komende jaren dit aantal enigszins afneemt naar ongeveer 375 leerlingen in 2039. Deze afname lijkt in de prognoses echter pas over een aantal jaren te ontstaan. Het is daarom aan te raden rekening te houden met het scenario waarbij geen sprake is van een afname van leerlingen. Zeker gezien het feit dat het Scheldekwardier in zijn geheel herontwikkeld wordt. Voor de toekomstige situatie wordt uitgegaan van 450 leerlingen.

Op dit moment vindt een locatieonderzoek plaats naar de mogelijke nieuwe locatie van het Kindcentrum. Voor de vestiging in het Scheldekwardier zijn twee mogelijke locaties voorzien: (1) Een locatie in de wijk nabij Vestingpark: centrale locatie in het nieuwbouwgedeelte tussen Van Dishoeckstraat, Paul Krugerstraat en De Willem Ruysstraat en (2) De Machinefabriek: huisvesting in de herontwikkeling van de voormalige Machinefabriek van scheepswerf De Schelde.

Aandachtspunten bij uitvoering van vervangende nieuwbouw zijn:

- Bij vervangende nieuwbouw komen de huidige drie locaties van de scholen vrij voor herontwikkeling;
- Er dient in het locatieonderzoek nadrukkelijk aandacht te worden besteed aan de leerlingenstromen. Bij verplaatsing van de scholen naar het Scheldekwardier kan dit mogelijk gevolgen hebben voor de keuze van leerlingen voor een bepaalde school;
- Gedurende het ontwikkeltraject dient specifiek aandacht te zijn voor afspraken rond exploitatie en leegstand. Beheerafspraken moeten voor ingebruikname van de vervangende nieuwbouw besproken en afgestemd zijn.

4.2.2 Paauwenburg-Westduin

In de wijk Paauwenburg-Westduin zijn twee scholen gehuisvest:

1. Louise de Colignyschool;
2. Theo Thijssen.

In het gebied zijn twee gymzalen: de gymzaal aan de Alexander Gogelweg waar de Louise de Colignyschool gebruik van maakt en de inpandige gymzaal bij de Theo Thijssen.

Kindcentrum: Louise de Colignyschool + Theo Thijssen

In de wijk Paauwenburg staan twee scholen; de Louise de Colignyschool van Stichting Onze Wijs en de Theo Thijssen van Archipel scholen Walcheren. Het gebouw van de Louise de Colignyschool is gesitueerd aan de Alexander Gogelweg. Dit gebouw uit 1968 is in 2002 fors uitgebreid waarbij het aantal vierkante meters van de school meer dan verdubbeld werd. Het wordt echter op technisch-, functioneel- en klimaat technisch vlak matig tot zeer slecht beoordeeld. Er is vaak sprake van lekkages, kapot sanitair, kapotte ramen en deuren, maar ook de luchtkwaliteit is slecht. Ook is er vaak sprake van vandalisme waardoor relatief veel reparaties plaats dienen te vinden. Het noodgebouw naast de school wordt van de gemeente gehuurd door Kinderopvang Walcheren, waar de buitenschoolse opvang groepen in zijn ondergebracht. Ook dit noodgebouw dient op termijn gesloopt te worden in verband met de kwalitatieve staat. Daarnaast maakt de kinderopvang gebruik van twee lokalen in de school (één gedurende de dag en één na schooltijd) ten behoeve van een peutergroep en buitenschoolse opvang.

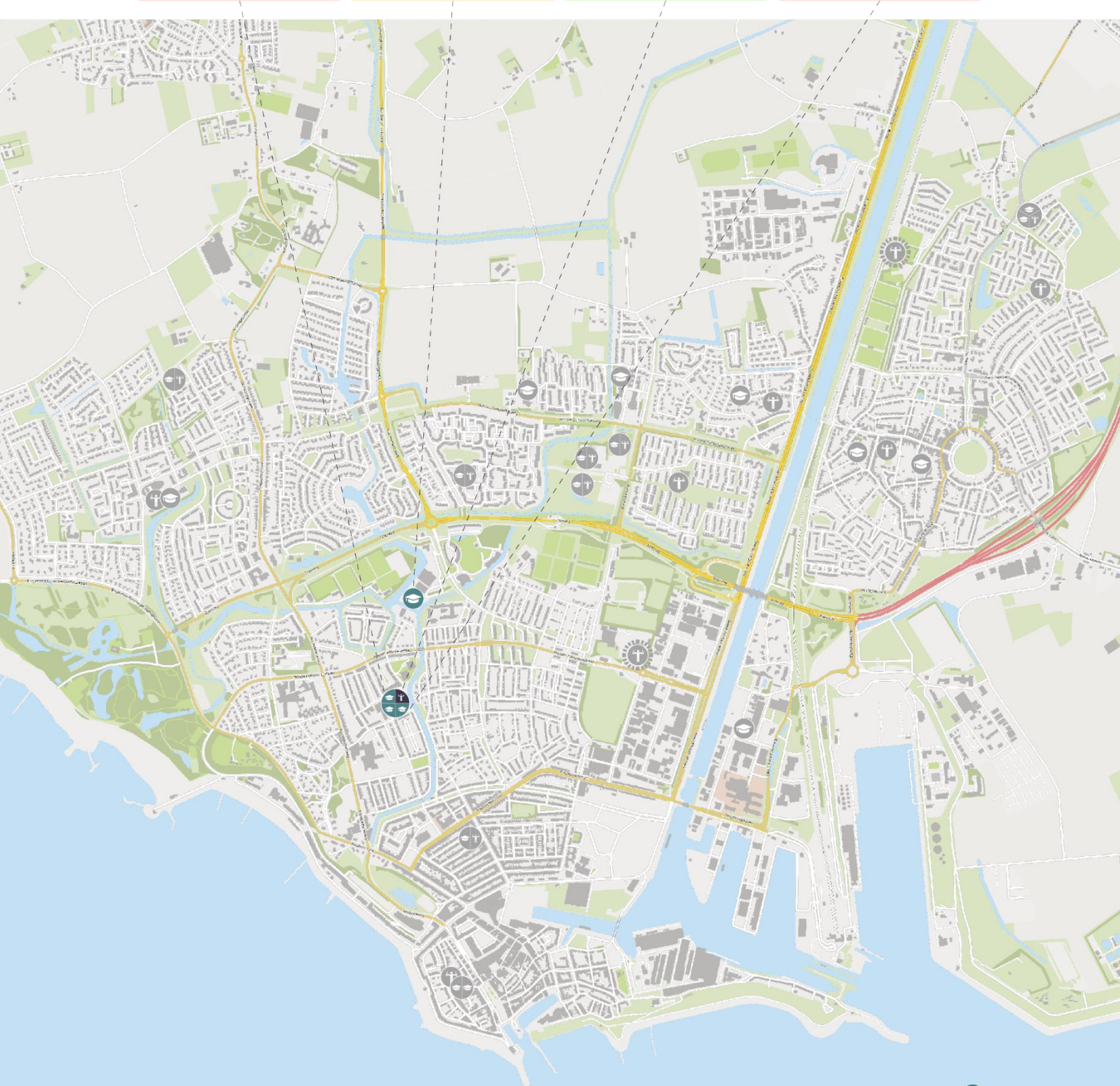
De Theo Thijssen is gehuisvest aan de Troelstraweg in een gebouw uit 1972 dat ook in 2002 is uitgebreid. Daarnaast heeft de school te maken met een normatief ruimte tekort van circa 250 m² bvo. Dit gebouw wordt matig tot slecht beoordeeld op functionaliteit en met name het gedeelte uit 1972 laat op het gebied van klimaatbeheersing te wensen over. Kinderopvang Walcheren maakt gebruik van twee lokalen na schooltijd ten behoeve van buitenschoolse opvang, maar huurt daarnaast een lokaal voor een peutergroep van een derde partij. Dit lokaal is in zeer slechte staat en zou op korte termijn vervangen moeten worden door een noodlokaal.

Het leerlingenaantal van beide scholen blijft de komende jaren relatief stabiel met een verwachte lichte daling bij de Louise de Colignyschool. Op dit moment gaan volgens de oktobertelling van 2019 618 leerlingen naar deze scholen. De prognose stelt dat in 2039 het aantal rond de 600 leerlingen (204 leerlingen voor de Louise de Colignyschool en 392 leerlingen bij de Theo Thijssen) zal liggen.

Aandachtspunten bij uitvoering van vervangende nieuwbouw op één locatie:

- De locatie van de Louise de Colignyschool lijkt op het eerste gezicht een geschikte locatie;
- Bij vervangende nieuwbouw op locatie Louise de Coligny komt de huidige locatie van de Theo Thijssen, inclusief gymzaal, vrij voor herontwikkeling. Wel moet rekening worden gehouden met tijdelijke huisvesting van de Louise de Colignyschool;
- Bij het combineren van de twee scholen met kinderopvang op één locatie ontstaat mogelijk ook de optie om kinderdagverblijf de Tuimelaar (Kinderopvang Walcheren) aan het Kindcentrum te verbinden. Dit zodat op de locatie een kinderdagverblijf (huidige locatie), peutergroep en buitenschoolse opvang (in nieuwbouw) kan worden ondergebracht. Gezien de leeftijd, de boekwaarde en de ligging van de KOW locatie ten opzichte van de locatie van de Louise de Colignyschool is het namelijk aannemelijk om de kinderopvanglocatie daar te handhaven.

Ravenstein KOW PG / KDV / BSO(+)	Viissingse Schoolver. Prokino BSO / PSZ	Sint Jozefschool KOW PG / KDV / BSO(+)	Het Vlot KOW PG / KDV / BSO(+)
Kwaliteit	Kwaliteit	Kwaliteit	Kwaliteit
Financiën	Financiën	Financiën	Financiën
Vraag en Aanbod 2039 ○	Vraag en Aanbod 2039 ○	Vraag en Aanbod 2039	Vraag en Aanbod 2039 ○

- BO
- VO
- SBO
- (V)SO
- Sportacc.

4.2.3 Middengebied

In het middengebied van de stad Vlissingen zijn vier scholen gehuisvest:

1. Ravenstein;
2. Het Vlot;
3. Sint Jozefschool;
4. Vlissingse Schoolvereniging.

In het gebied zijn twee sportaccommodaties, de sportzalen in de Combinatie en sporthal Baskenburg. De scholen maken gebruik van de sportzalen in de Combinatie.

De Combinatie: Ravenstein, Het Vlot en de Sint Jozefschool

De openwijkschool de Combinatie is een markant gebouw in het Middengebied van de stad. Gebouwd in 2012 door Woningcorporatie l'Escaut biedt dit gebouw ruimte aan drie scholen; Ravenstein van Archipel Scholen Walcheren, het Vlot van stichting Onze Wijs en de Sint Jozefschool van Prisma scholengroep. Daarnaast is in het gebouw kinderopvang (van Kinderopvang Walcheren), een mediatheek, maatschappelijk werk, centrum voor Jeugd en Gezin, een sportaccommodatie, een parkeergarage en 38 woningen opgenomen. Het gebouw, ontworpen door architectenbureau Marlies Rohmer, voldoet aan Frisse Scholen Klasse C, waarbij de EPC 15% onder eis van het toen vigerend bouwbesluit lag. In 2013 was het gebouw genomineerd voor de Scholenbouwprijs.

De gemeente huurt de onderwijsruimte van de woningcorporatie waardoor de groepsafhankelijke bekostiging die de schoolbesturen ontvangen worden doorbetaald aan de gemeente. De gemeente betaalt vervolgens voor het onderhoud, energie, et cetera.

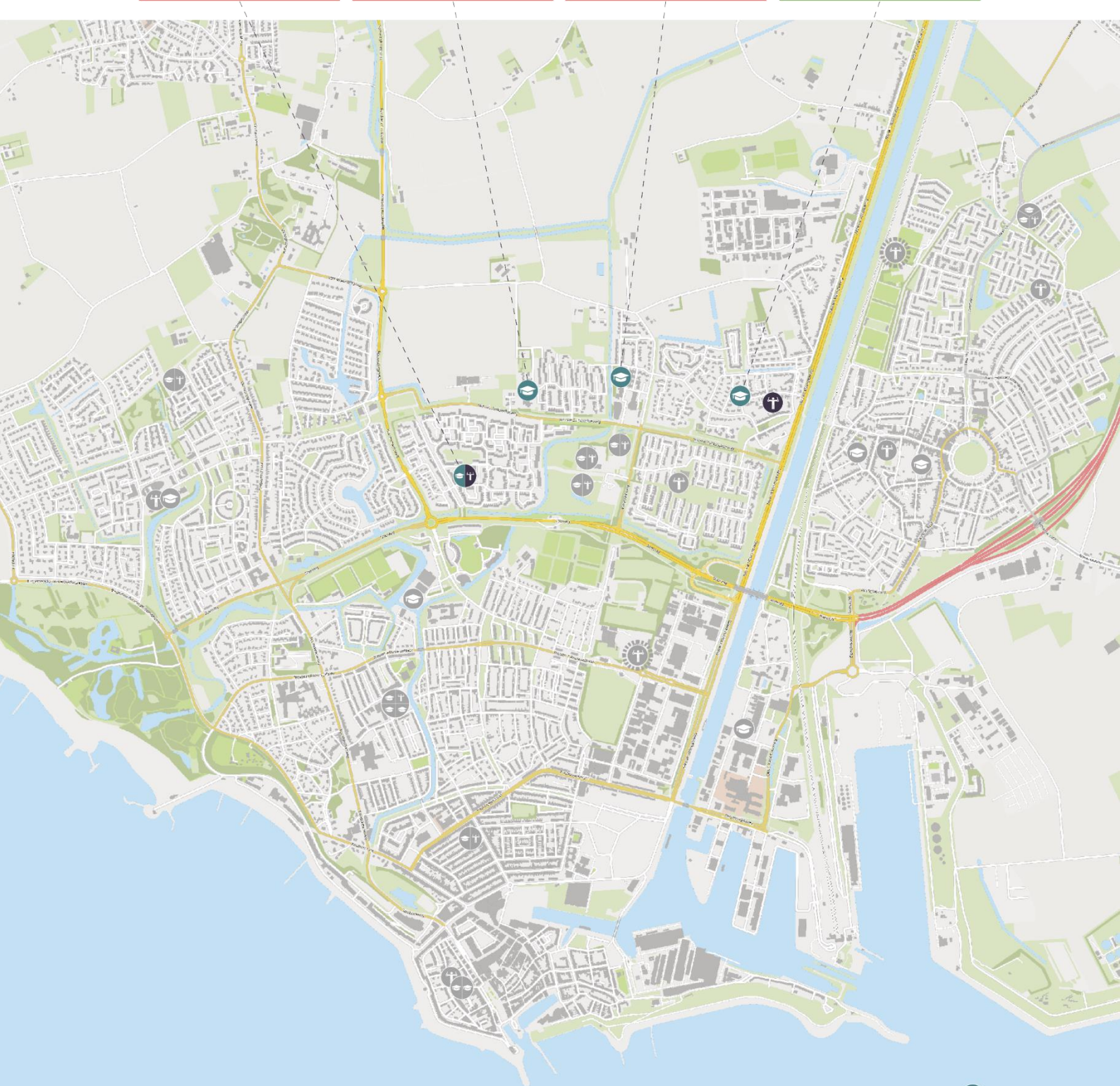
Het vraagstuk van dit gebouw is de klimaatbeheersing. Ventilatie en temperatuur worden door de schoolbesturen als slecht tot zeer slecht beoordeeld. In dit SHP is voor de Combinatie het scenario instandhouding, maar wel dient aandacht voor verbetering van het binnenklimaat te zijn. Concreet dient te worden onderzocht op welke wijze het binnenklimaat verbeterd kan worden en op niet al te lange termijn dienen afspraken te worden gemaakt over de uitvoering van deze verbeteringen.

Vlissingse Schoolvereniging

De Vlissingse Schoolvereniging is gehuisvest in een gebouw uit 1979, dat in 2004 is gerenoveerd. De staat van het onderhoud is over het algemeen goed, maar op termijn zal het dak en het leidingwerk aandacht nodig hebben. De leerlingenprognose voor de school laat voor de komende jaren een lichte daling zien, dat zich vanaf 2025 lijkt te stabiliseren op circa 205 leerlingen. De leegstand in het gebouw loopt daarmee wel verder op. Het is aan het schoolbestuur om te bepalen of dit binnen de marges van kwalitatieve frictie valt of niet.

Om de school toekomstbestendig te maken dient op termijn het gebouw nogmaals grondig gerenoveerd te worden of mocht dit toch niet haalbaar zijn moet worden overgegaan op vervangende nieuwbouw. Hier dient tegen die tijd een besluit over te worden genomen. Voor de komende jaren verwacht het schoolbestuur een aanbouw te bewerkstelligen voor een grotere buitenschoolse opvang voorziening. Dit in samenwerking met Prokino. Het schoolbestuur heeft hiervoor uit eigen middelen grond bijgekocht waarop de aanbouw ten behoeve van opvang wordt gerealiseerd.

Omnibus KOW PG	De Wissel KOW PG / BSO	De Wissel disl.	Graaf J. v. Nassauschool
Kwaliteit	Kwaliteit	Kwaliteit	Kwaliteit
Financiën	Financiën	Financiën	Financiën
Vraag en Aanbod 2039 ○	Vraag en Aanbod 2039 ○	Vraag en Aanbod 2039 ○	Vraag en Aanbod 2039

- BO
- VO
- SBO
- (V)SO
- Sportacc.

4.2.4 Lammerenburg

In de wijk Lammerenburg zijn drie basisscholen en twee scholen voor voortgezet onderwijs gehuisvest. Het voortgezet onderwijs wordt in paragraaf 4.2.5 verder toegelicht. De basisscholen die in deze wijk zijn gehuisvest zijn:

1. De Wissel;
2. De Omnibus;
3. Graaf Jan van Nassauschool.

In het gebied zijn, naast de gymzalen bij de voortgezet onderwijs locaties, drie sportaccommodaties. Een inpandige gymzaal bij de Omnibus, sportzaal TTV Westerzicht en gymzaal De Vlieger. De scholen maken gebruik van de gymzaal bij de Omnibus en gymzaal De Vlieger.

De Wissel en de Omnibus

In de wijk Lammerenburg staan vier schoolgebouwen waar drie scholen in gehuisvest zijn. Twee daarvan zijn de Wissel, met een hoofdlocatie aan de Flamingoweg en een dislocatie aan de Kleiweg, en de Omnibus gesitueerd aan de Slangenburg. De gebouwen van de Wissel zijn gebouwd in 1978 (hoofdlocatie) en 2003 (dislocatie). Op de hoofdlocatie wordt samengewerkt met KOW waar zij twee peutergroepen en buitenschoolse opvang faciliteren. Beide gebouwen worden over het algemeen goed beoordeeld, met uitzondering van de technische staat en de verkeersveiligheid van de hoofdlocatie. Het schoolbestuur (Stichting Onze Wijs) geeft ook aan dat de verkeerssituatie aan de Flamingoweg gevaarlijk is op dit moment. Voor de komende jaren staan op het gebied van onderhoud wel enkele aanzienlijke investeringen op het MJOP. Met name voor de hoofdlocatie van de Wissel levert dit gemiddeld gezien redelijk hoge onderhoudslasten per m² bvo per jaar op. Afhankelijk van het scenario en de termijn waarop het scenario wordt uitgevoerd, dient te worden bepaald of deze onderhoudsposten worden uitgevoerd.

De Omnibus is een kleine school met circa 90 leerlingen. Het gebouw van de Omnibus is een gebouw uit 1977. Het is een gebouw dat redelijk tot goed wordt beoordeeld op functionnalitét, regelmatig wordt gebruikt voor wijkactiviteiten, maar kent echter wel een aanzienlijke leegstand. Normatief gezien staat ongeveer 50% van het gebouw leeg. Dit komt neer op zo'n 650 m² bvo. Eén lokaal daarvan wordt door Kinderopvang Walcheren gehuurd ten behoeve van peuteropvang en buitenschoolse opvang. Naar verwachting loopt de leegstand verder op wanneer het leerlingenaantal de komende jaren daalt zoals geprognosticeerd.

Het leerlingenaantal van de beide scholen laat een daling zien van zo'n 70 leerlingen in totaal. Dat is relatief fors. Op dit moment gaan 483 leerlingen (oktobertelling 2019) naar de twee scholen, naar verwachting is dit aantal in 2039 gedaald tot circa 410 leerlingen (344 leerlingen van de Wissel en 68 leerlingen van de Omnibus).

Voor deze scholen zijn meerdere scenario's denkbaar:

1. Nieuwbouw op één locatie inclusief opvang en mogelijk een gymzaal;
2. Renovatie en uitbreiding van de Wissel op één locatie en vervangende nieuwbouw van de Omnibus;
3. Nieuwbouw op één locatie van de Wissel en renovatie van de Omnibus.

Op dit moment gaat de voorkeur uit naar een scenario waarbij op één locatie een ontwikkeling plaatsvindt. Het zij renovatie of vervangende nieuwbouw. In ieder geval een locatie waar de beide scholen inclusief opvang gehuisvest worden. De omvang van de Omnibus is te klein om investeringen in een gebouw voor de Omnibus haalbaar en verantwoordbaar te krijgen. Een denkbare route is dan om vervangende nieuwbouw te realiseren. Op die wijze kan voor de drie scholen een toekomstbestendige onderwijslocatie worden gerealiseerd.

Aandachtspunten:

- Nader onderzoek naar meest wenselijk scenario: vervangende nieuwbouw op één locatie of renovatie met uitbreiding op één locatie;
- Bij vervangende nieuwbouw wordt uitgegaan van de normatieve ruimtebehoefte. Dit betekent voor de scholen dat er minder vierkante meters gebouwd worden dan zij nu tot hun beschikking hebben. Met name voor de Omnibus is dit aanzienlijk minder ruimte. Het leegstandspercentage in de gemeente wordt daarmee wel sterk verbeterd;
- Bij vervangende nieuwbouw op één locatie komen locaties beschikbaar voor herontwikkeling;
- Nader onderzoek naar de meest geschikte locatie bij vervangende nieuwbouw, dan wel renovatie en uitbreiding. Indien één van de huidige locaties tot de mogelijkheden behoort, dient nadrukkelijk rekening te worden gehouden met verkeersveiligheid. Het clusteren van scholen zal meer verkeersbewegingen met zich meebrengen;
- Nader onderzoek naar de mogelijkheden voor het toevoegen van een kinderdagverblijf bij de nieuwe locatie;
- Bij realisatie van één van de scenario's op middellange tot lange termijn is voor de voorgenomen sanering van de KDV locatie 'Zandkasteel' en BSO locatie 'Ons Speelhuis' een tussenoplossing nodig. De voorkeur vanuit KOW gaat uit naar het zo veel als mogelijk onderbrengen in de Wissel;
- In de afweging of op de nieuwe locatie tevens een nieuwe gymzaal moet worden gerealiseerd, dient eerst de mogelijkheid tot gebruik van de VO-gymzalen te worden bekeken/afgestemd;
- De verkeerssituatie van de hoofdlocatie van de Wissel dient nader bekeken te worden, zodat ook in de jaren tot realisatie van een alternatief scenario de leerlingen veilig van en naar school kunnen.

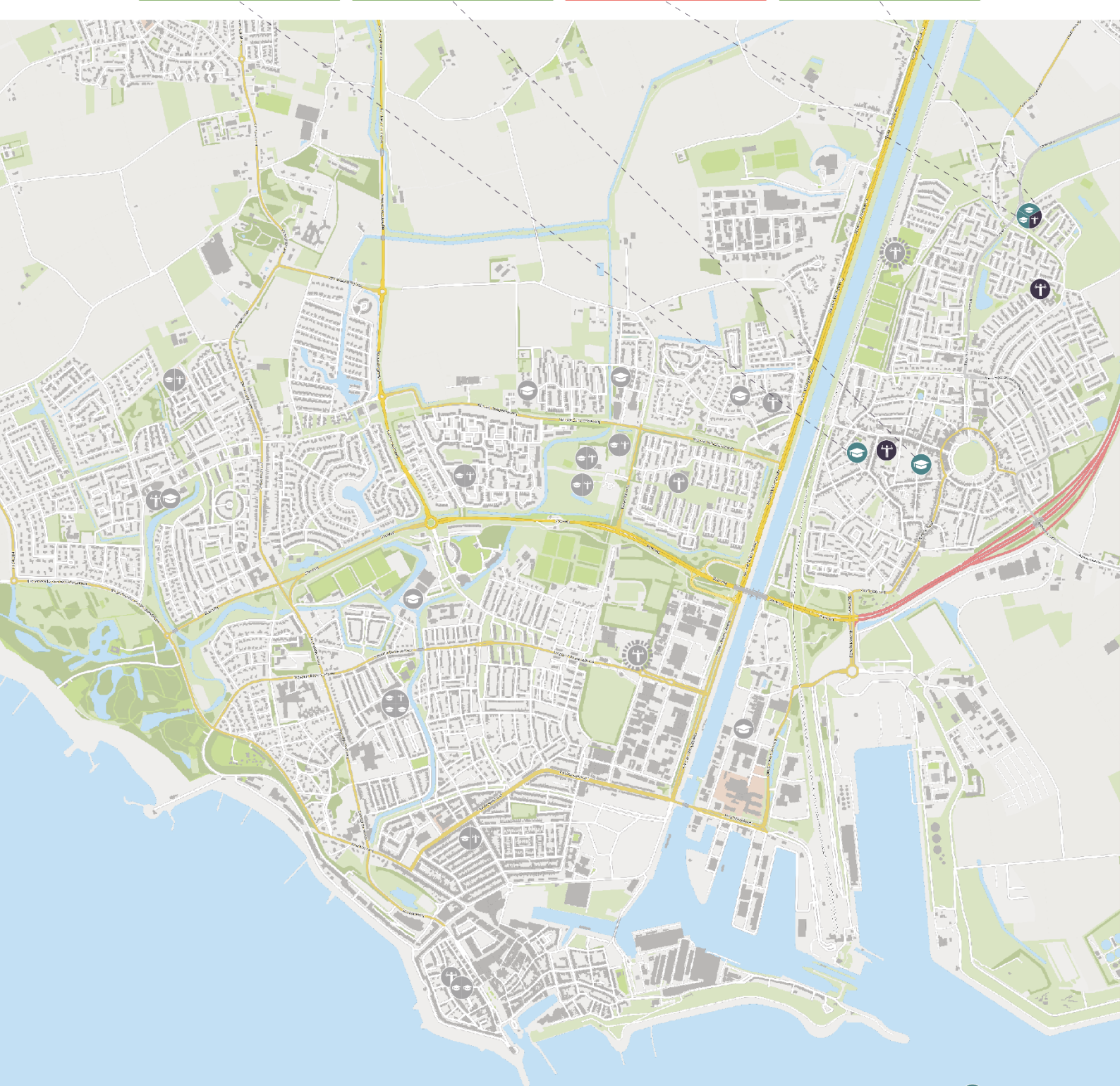
In eerdere overwegingen is tevens een scenario besproken waarbij ook de Graaf Jan van Nassauschool wordt opgenomen in de scenario's. Een denkrichting was het realiseren van vervangende nieuwbouw voor de drie scholen op één locatie. Echter lijkt het, gezien het feit dat het gebouw van de Graaf Jan van Nassauschool op dit moment slechts beperkte investeringen vraagt en de boekwaarde van het gebouw hoog is, financieel niet haalbaar om dit scenario redelijkerwijs uit te voeren. Dit scenario wordt om die reden verder buiten beschouwing gelaten.

Graaf Jan van Nassauschool

De Graaf Jan van Nassauschool, een school van VCPOZ, is gesitueerd aan de van Doornlaan. Een gebouw uit 1961 dat in 2007 is gerenoveerd en uitgebreid met circa 136 m² bvo. Het gebouw voldoet op veel vlakken. Zo zijn de technische staat en functionaliteit goed en sluit de normatieve ruimtebehoefte van de school aan op aanwezige capaciteit. Het enige waarin het gebouw op dit moment niet voorziet is aanvullende ruimte voor kinderopvang. Kinderopvang Walcheren en VCPOZ hebben de ambitie uitgesproken om kinderopvang in het gebouw te willen faciliteren. Tegenover de school staat het pand van de scouting, mogelijk komt dit pand op termijn beschikbaar en biedt dit een mogelijkheid om die ambitie waar te maken.

Ondanks dat de technische staat van het gebouw goed is, heeft het gebouw op de korte termijn toch één aanzienlijk aandachtspunt; de klimaatbeheersing. Naar verwachting moet het dak aanvullend geïsoleerd worden voor verbetering van het binnenklimaat en vermindering van de energielasten. Het scenario voor deze school op de korte termijn is daarom ook het verbeteren van het binnenklimaat. Het scenario op de lange termijn, wanneer ten minste 25 jaren zijn verstreken na de renovatie, is een nieuwe renovatie of vervangende nieuwbouw.

Tweemaster-Kameleon	De Burcht-Rietheim	Het Mozaïek KOW PG / BSO	Het Kompas KOW PG / BSO
Kwaliteit	Kwaliteit	Kwaliteit	Kwaliteit
Financiën	Financiën	Financiën	Financiën
Vraag en Aanbod 2039	Vraag en Aanbod 2039	Vraag en Aanbod 2039	Vraag en Aanbod 2039

- BO
- VO
- SBO
- (V)SO
- Sportacc.

4.2.5 Oost-Souburg

In Oost-Souburg zijn vier scholen gehuisvest:

1. Tweemaster-Kameleon;
2. De Burcht-Rietheim;
3. Het Kompas;
4. Het Mozaïek.

In het gebied zijn vier sportaccommodaties: een in pandige gymzaal bij Het Kroonjuweel, sporthal De Belt/Souburg, gymzaal van Duyvenvoorde en een geplande nieuwe gymzaal aan de Braamstraat.

Tweemaster-Kameleon en de Burcht-Rietheim

De aanbesteding van vervangende nieuwbouw op de huidige twee locaties in Oost-Souburg loopt. Daarbij wordt ook een nieuwe gymzaal gerealiseerd aan de Braamstraat ter vervanging van gymzaal Priesterstraat en (deels) van gymzaal Duyvenvoorde. De vervangende nieuwbouw vindt plaats in samenwerking met Kinderopvang Walcheren die op beide locaties kinderopvang gaat verzorgen.

Op dit moment heeft de Tweemaster-Kameleon 268 leerlingen. Dit staat gelijk aan een ruimtebehoefte van 1.548 m² bvo. Het geplande gebouw zal 1.460 m² bvo zijn (ten behoeve van 250 leerlingen). Daarmee is er normatief gezien een tekort, maar in de toekomst is de verwachting dat het aantal leerlingen wat afneemt. Daarmee loopt de ruimtebehoefte terug tot circa 1.400 m² bvo. Dit kan gekenmerkt worden als kwalitatieve frictie. Op dit moment heeft de Burcht-Rietheim 246 leerlingen. Dit staat gelijk aan een ruimtebehoefte van 1.437 m² bvo. Het geplande gebouw zal ook 1.460 m² bvo zijn (ten behoeve van 250 leerlingen). Daarmee is er normatief gezien geen leegstand of ruimtetekort. In de toekomst is de verwachting dat het aantal leerlingen wat afneemt. Indien dit in de praktijk echt zo loopt zal de leegstand normatief gezien oplopen tot 6%.

Het Kroonjuweel: Het Mozaïek en het Kompas

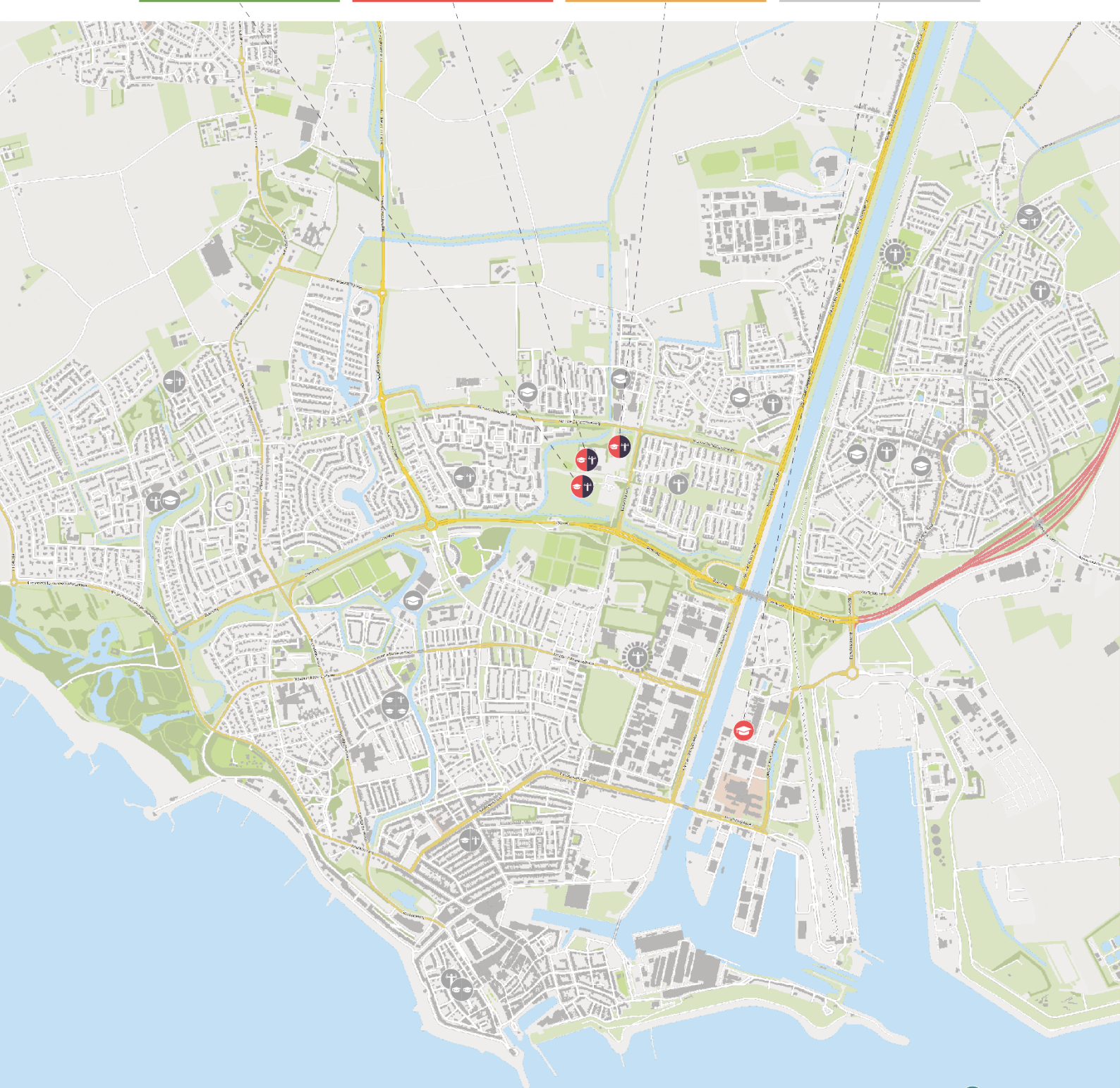
Het Kroonjuweel is een brede school in het noorden van Oost-Souburg, waar de scholen Het Mozaïek (van Archipel Scholen Walcheren) en Het Kompas (van Stichting Onze Wijs) zijn gehuisvest. Dit gebouw is in 2011 gebouwd door Woningcorporatie Zeeland Wonen en biedt tevens ruimte aan Kinderopvang Walcheren die daar een peutergroep en buitenschoolse opvang faciliteert. De gemeente huurt de onderwijsruimte van de woningcorporatie waardoor de groepsafhankelijke bekostiging die de schoolbesturen ontvangen worden doorbetaald aan de gemeente. De gemeente betaalt vervolgens voor het onderhoud, energie, et cetera.

De leeftijd van het gebouw (nog geen tien jaar oud) en de goede kwalitatieve staat van het gebouw geven genoeg aanleiding om in dit SHP geen scenario op te nemen voor het Kroonjuweel. Er zijn echter wel een paar aandachtspunten. Eén daarvan is de verkeersveiligheid die door de schoolbesturen als matig tot slecht wordt beoordeeld. Een tweede is de capaciteit. Op het gebied van vraag en aanbod is het totaal aantal vierkante meters ten behoeve van onderwijs op dit moment voldoende. Normatief gezien zit Het Kompas "vol" en is er ruimte in Het Mozaïek. Het vraagstuk van deze brede school is of de capaciteit ook op termijn toereikend is voor het aantal leerlingen. In de huidige verdeling van onderwijsruimte heeft Het Kompas geen ruimte meer voor groei. De locatie is namelijk redelijk dichtbij de wijk Essenvelt van de gemeente Middelburg waar woningbouwontwikkelingen zullen plaatsvinden. Mogelijk kiezen kinderen van de gezinnen die zich in de toekomst gaan vestigen in Essenvelt voor de scholen in Oost-Souburg.

Concreet betekent dit voor het Kroonjuweel:

- Verkeerssituatie nader bekijken en eventueel maatregelen treffen om de veiligheid te verbeteren;
- Nader bekijken verdeling onderwijsruimte over de twee scholen;
- In de gaten houden van woningbouwontwikkelingen in de wijk Essenvelt en Middelburg en de (mogelijke) gevolgen daarvan op het leerlingenaantal in Oost-Souburg;
- Kinderopvang Walcheren heeft de ambitie uitgesproken om het kinderdagverblijf ook onder te brengen in het Kroonjuweel. Hier vinden reeds gesprekken over plaats.

CSW Bestevâer VMBO / MAVO / HAVO	Scheldemond College VMBO / MAVO	Scheldemond College HAVO / VWO	Technum
Kwaliteit	Kwaliteit	Kwaliteit	Kwaliteit
Financiën	Financiën	Financiën	Financiën
Vraag en Aanbod 2039	Vraag en Aanbod 2039	Vraag en Aanbod 2039	Vraag en Aanbod 2039

- BO
- VO
- SBO
- (V)SO
- Sportacc.

4.2.6 Voortgezet onderwijs

In de kern Vlissingen zijn twee scholen voor Voortgezet onderwijs:

1. Scheldemond College;
2. CSW Bestevâer.

Daarnaast bevindt zich in Vlissingen het Technum. De beide scholen beschikken over inpandige gymzalen.

Scheldemond College

Het Scheldemond College is één van de twee middelbare scholen in de gemeente Vlissingen. Het Scheldemond College is een brede scholengemeenschap die vwo, havo, een havo kansklas, mavo en vmbo Basis en Kader aanbiedt in Vlissingen. Voor de sector Techniek wordt nauw samengewerkt met Scalda en gebruik gemaakt van de voorzieningen van Technum aan de Edisonweg in Vlissingen. Deze school, onderdeel van Mondia Scholengroep, heeft twee locaties aan de rand van het Weyevlietplein; gebouw Wielingen met de vmbo/mavo-afdeling en gebouw Sardijn met de havo/vwo-afdeling. De twee gebouwen uit respectievelijk 1989 en 1992 worden over het algemeen goed beoordeeld en bieden voldoende capaciteit om alle leerlingen te huisvesten. In gebouw Sardijn is capaciteit over waardoor is besloten om in dit gebouw ook de centrale back office (administratieve diensten) te huisvesten. Enkele lesruimten zijn met die reden omgebouwd tot kantoorruimten. Daarnaast heeft het schoolbestuur in 2018 en 2019 zonnepanelen geplaatst op beide gebouwen waardoor de energielasten zijn gedaald. Voorlopig bieden de gebouwen voldoende perspectief voor instandhouding. Op de lange termijn kan, gezien de bouwleeftijd, gekeken worden naar vervangende nieuwbouw of renovatie.

Beide gebouwen hebben twee inpandige gymzalen. De gymzalen in gebouw Wielingen zijn recentelijk voorzien van akoestische wandpanelen, waardoor de geluidsakoestiek enorm verbeterd is. De gymzalen in gebouw Sardijn voldoen niet meer helemaal aan de normen van deze tijd. Geluidsakoestiek is een aandachtspunt, maar ook de temperatuur loopt in de zomermaanden, volgens het schoolbestuur, flink op.

De twee denkrichtingen voor de gymzalen het Scheldemond College zijn:

- Renovatie van de gymzalen in gebouw Wielingen;
- Vervangende nieuwbouw van de gymzalen in gebouw Wielingen.

De capaciteit van de vier gymzalen is meer dan voldoende voor het Scheldemond College. Daarom kan gekeken worden in de roostering op welke wijze basisscholen in de omgeving ook kunnen gymmen in deze gymzalen. Schoolbesturen van het basisonderwijs en Mondia Scholengroep hebben aangegeven hier open voor te staan.

Overweging: een alternatief voor de gymvoorziening is een Metahal te realiseren. Deze hal bestaat uit een andere bouwwijze en is duurzaam maar iets minder geklimatiseerd. Het kan een goed alternatief zijn voor traditionele vervangende nieuwbouw.

Bij een controle van de brandweer Zeeland, Veiligheidsregio, gemeente Vlissingen is gebleken dat er onvoldoende brandscheidingen (ten behoeve van brandcompartimentering) in de gebouwen zitten. Naar een grove schatting kost dit de school € 67.500,- voor gebouw Wielingen en € 45.000,- voor gebouw Sardijn. Daarnaast blijkt op gebouw Wielingen nooit bliksembeveiliging te zijn aangebracht, kosten € 23.500,-. Deze voorzieningen dienen aanwezig te zijn om voor een gebruikersvergunning in aanmerking te komen. In nader overleg tussen schoolbestuur en gemeente zal bekeken moeten worden hoe hiermee om te gaan.

CSW Bestevâer

Eén van de nieuwste gebouwen in de gemeente is het gebouw van CSW Bestevâer. Een school van Christelijke Scholengemeenschap Walcheren dat onderwijs biedt aan vmbo-, havo- en vwo-leerlingen. Dit gebouw uit 2014 met een in pandige gymzaal wordt op kwaliteit, financiën en vraag en aanbod goed beoordeeld. In het kader van dit SHP is het scenario voor de school daarom instandhouding.

Technum

Eén van de STOZeeland (Sterk Techniek Onderwijs Zeeland) regioambities van Walcheren is het verbeteren van het techniekonderwijs in het vernieuwde Technum. Binnen dit kader zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met CSW en Mondia over het faciliteren van het techniekonderwijs van de twee scholen in het Technum. Het Technum kan daardoor gezien worden als een vorm van nevenvestiging van de beide scholen. De gemeente draagt bij aan deze samenwerking door een bijdrage te leveren aan de huisvesting. Tegelijkertijd betekent dit ook dat de gemeente minder hoeft te investeren in vierkante meters techniek onderwijs bij de scholen zelf. De samenwerking met het Technum zorgt voor een betere doorlopende leerlijn van techniek onderwijs op de middelbare school naar techniek opleidingen na de middelbare schooltijd en biedt tevens een eerste doorkijk naar techniek en industrie als mogelijk werkveld. De ambitie vertaalt zich naar een concreet scenario waarbij beide schoolbesturen en gemeente zich inzetten om deze samenwerkingsafspraken voort te zetten en het techniek onderwijs te blijven stimuleren.

Ontwikkeling vrije school onderwijs

Een landelijke trend is de groei van het vrije school concept. Dit is ook zichtbaar in de gemeente Vlissingen. Op dit moment werkt CSW nauw samen met de Vrije School Zeeland (basisschool gevestigd in de gemeente Middelburg) en bieden zij 4 klassen volgens het vrije school concept binnen de muren van CSW Bestevâer. Mocht deze vorm van onderwijs verder groeien dan verdient het een aanbeveling om hiervoor in de gemeente Vlissingen een aparte huisvesting te zoeken, waardoor de onderbouw (basisonderwijs) en bovenbouw (voortgezet onderwijs) van de vrije school beter op elkaar kan worden afgestemd. Mogelijk biedt één van de vrijkomende basisschoollocaties in de toekomst enige mogelijkheden. Bij vrijval van een basisschool locatie is het goed om dit gesprek te voeren.

5. Bewegingsonderwijs

In de gemeente Vlissingen zijn elf gymzalen, drie sportzalen en drie sporthallen. Het inzicht in gebruik en kwaliteit heeft een tweetal doeleinden:

- Constateren of er voldoende ruimte is voor bewegingsonderwijs, nu en in de toekomst;
- Inzicht in de mogelijkheden om gymzalen vrij te spelen.

De gymzalen/sporthallen worden niet alleen gebruikt voor het bewegingsonderwijs. 's Avonds en in het weekend gebruiken sportverenigingen deze zalen ook. Bij uitvoering van scenario's waar het aanbod sportaccommodaties zal veranderen, dient hier rekening mee te worden gehouden.

5.1 Normatieve klokuren 2020 en 2039

School	Accommodatie	2020	2039	Vershil
Binnenstad				
De Branding	Gymzaal De Branding	10,35	10,35	-
Frans Naereboutschool	Gymzaal Frans Naerebout	3,30	3,30	-
Ichtusschool*	Gymzaal Frans Naerebout	12,00	10,35	1,65 klokuren minder
Middengebied				
Ravenstein	Sportzaal De Combinatie	4,95	3,30	1,65 klokuren minder
Sint Jozefschool	Sportzaal De Combinatie	6,60	8,25	1,65 klokuren meer
Het Vlot*	Sportzaal De Combinatie	4,95	3,30	1,65 klokuren minder
Vlissingse Schoolvereniging	Sportzaal De Combinatie	11,55	9,90	1,65 klokuren minder
Lammerenburg				
De Omnibus	Gymzaal De Omnibus	3,30	3,30	-
De Wissel	Gymzaal De Omnibus	18,15	16,50	1,65 klokuren minder
	Gymzaal De Vlieger			
Graaf Jan van Nassauschool	Gymzaal De Vlieger	6,60	6,60	-
Paauwenburg-Westduin				
Theo Thijssen	Gymzaal Theo Thijssen	21,90	21,90	-
Louise de Colignyschool	Gymzaal Paauwenburg	9,90	9,90	-
Oost-Souburg				
Het Mozaïek	Sportzaal Het Kroonjuweel	3,30	3,30	-
Het Kompas	Sportzaal Het Kroonjuweel	18,15	18,15	-
	Sporthal De Belt			
Tweemaster-Kameleon	Gymzaal de Tweemaster	11,55	11,55	-
	Sporthal De Belt			
De Burcht-Rietheim	Gymzaal de Tweemaster	15,3	15,3	-
	Sportzaal Van Duijvenvoorde			
Totaal		166,8	160,2	6,6 klokuren minder

Tabel 7 - Normatieve klokuren berekening 2020-2039 basisonderwijs

De berekening van de klokuren voor het bewegingsonderwijs gaat uit van 1,5 klokuur per bovenbouwgroep. Daarnaast is in overeenstemming met Vlissingers beleid 10% extra klokuren bewegingsonderwijs gerekend. Hierdoor wordt per bovenbouwgroep gerekend met 1,65 klokuren. In onderstaande tabel zijn de normatieve

behoefte van het basisonderwijs nu (in 2020) en in de toekomst (2039 op basis van de leerlingenprognoses) weergeven.

In de tabel is te zien dat bij het merendeel van de scholen de ontwikkeling van de leerlingenaantallen geen invloed heeft op de behoefte in klokuren bewegingsonderwijs. In de gebieden Paauwenburg-Westduin en Oost-Souburg wordt een gelijke situatie verwacht. In de wijken Binnenstad en Lammerenburg een afname van slechts één groep en in het Middengebied een afname van twee groepen.

De normatieve ruimtebehoefte voor het primair onderwijs, wanneer uitgaande van gymzalen met een beschikbare capaciteit van 26 klokuren is:

- Binnenstad: 1,0 gymzalen
- Middengebied: 1,1 gymzalen
- Lammerenburg: 1,1 gymzalen
- Paauwenburg-Westduin: 1,2 gymzalen
- Oost-Souburg: 1,9 gymzalen

Voor het voortgezet onderwijs geldt dat iedere school beschikt over één of twee in pandige gymzalen waar gebruik van gemaakt wordt. Uit de normatieve berekening komt naar voren dat de behoefte in het voortgezet onderwijs voor het Scheldemond College en CSW Bestevaër tussen de drie en vier gymzalen ligt (gebaseerd op 40 beschikbare klokuren per week).

School	Accommodatie	2020	2039	Vershil
CSW Bestevaër	Gymzaal CSW Bestevaër	37,00	37,00	-
	Sporthal Baskensburg 1			
	Sporthal Baskensburg 2			
Scheldemond College	Gymzaal Scheldemond Wielingen	92,75	78,75	14 klokuren minder
	Gymzaal Scheldemond Sardijn			
	Sporthal Baskensburg 1			
	Sporthal Baskensburg 2			
Totaal		129,75	115,75	14 klokuren minder

Tabel 8 - Normatieve klokuren berekening 2020-2039 voortgezet onderwijs

5.2 Bezetting accommodaties

Op basis van tabel 7 en 8 is vervolgens berekend wat de bezetting van de binnensportaccommodaties nu en in de toekomst naar verwachting is (normatief gezien)¹⁰.

Het overzicht op de volgende pagina (tabel 9) laat zien dat de beschikbare ruimte (in klokuren) voldoende is om te voorzien in de benodigde normatieve klokuren. Normatief gezien zijn er geen tekorten en er is eerder sprake van een overschot voor wat betreft de behoefte vanuit het onderwijs. De gemiddelde bezettingsgraad op basis van de beschikbare klokuren is 54 tot 58%.

Er zijn zeven locaties waar, nu en/of naar verwachting in 2039, minder dan 50% van de beschikbare klokuren bezet is (oranje gearceerde cellen). Daarnaast zijn er vier locaties die, in de huidige situatie, normatief gezien niet nodig zijn om de normatieve uren van de scholen te kunnen faciliteren (rood gearceerde cellen). Gymzaal 't Springtij is niet meer in gebruik door onderwijs. In werkelijkheid worden Sporthal Baskensburg 1 en sporthal Baskensburg 2 wel gebruikt door het voortgezet onderwijs (gemiddeld 21,6 uur per week door het

¹⁰ Daar waar scholen gebruikmaken van twee gymzalen is op basis van de huidige roostering een benadering gemaakt voor de normatieve bezetting van de sportaccommodaties.

Scheldemond College en gemiddeld 9,9 uur per week door CSW). Sporthal De Belt wordt in de praktijk "tijdelijk" gebruikt door basisschool De Tweemaster, omdat gymzaal De Tweemaster zal worden gesloopt.

Accommodatie	Beschikbare klokuren	Bezetting 2020 (in klokuren)	% Bezetting in 2020	Bezetting 2039 (in klokuren)	% Bezetting in 2039
Gymzaal Frans Naerebout	26	15,3	59%	13,65	53%
Gymzaal De Branding	26	10,35	40%	10,35	40%
Gymzaal Pauwenburg	26	9,9	38%	9,9	38%
Gymzaal Theo Thijssen	26	21,9	84%	21,9	84%
Gymzaal De Omnibus	26	10,45	40%	9,8	38%
Gymzaal De Vlieger	26	17,6	68%	16,6	64%
Gymzaal de Tweemaster	26	18,15	70%	17,55	68%
Gymzaal 't Springtj	26	0	0%	0	0%
Sportzaal Het Kroonjuweel	52	21,45	41%	21,45	41%
Sportzaal Van Duijvenvoorde	26	12,65	49%	11,5	44%
Sportzaal De Combinatie	52	28,05	54%	24,75	48%
Sporthal Baskenburg 1	40	0	0%	0	0%
Sporthal Baskenburg 2	40	0	0%	0	0%
Sporthal De Belt	40	0	0%	0	0%
Gymzaal Scheldemond Wielingen	80	39,5	49%	32	40%
Gymzaal Scheldemond Sardijn	80	53,25	67%	46	58%
Gymzaal CSW Bestevaër	40	37	93%	37	93%

Tabel 9 - Bezetting onderwijs per accommodatie

5.3 Conclusie

Binnenstad en Middengebied - Basisonderwijs

In de Binnenstad en het Middengebied zijn momenteel twee gymzalen en een sportzaal. Alle sportaccommodaties zijn in pandige sportvoorzieningen. In het gebied is normatief gezien behoefte aan 2,2 gymzalen. Het aanbod is dus iets groter dan de vraag wanneer sec gekeken wordt naar het gebruik van de sportaccommodaties door onderwijs.

In het gebied is ook nog een sporthal, namelijk sporthal Baskenburg (met twee hallen). Deze sportaccommodatie wordt niet door het basisonderwijs gebruikt.

In de planvorming van de scholen wordt het scenario geschetst waarbij de drie scholen in de Binnenstad verhuizen naar nieuwbouw in het Scheldekwardier. Bij uitvoering van de planning in het Scheldekwardier is ook een nieuwe sportzaal voorzien. Het is denkbaar dat bij uitvoering van deze plannen de twee gymzalen bij de huidige gebouwen van de Branding en de Frans Naereboutschool worden afgestoten en/of gesloopt. De nieuwe sportzaal zal namelijk voldoende capaciteit bieden om te voldoen aan de vraag van het onderwijs.

Lammerenburg- Basisonderwijs

In Lammerenburg zijn momenteel twee gymzalen. Eén in pandige bij de Omnibus en één losse gymzaal: gymzaal de Vlieger. De normatieve ruimtebehoefte van de scholen is, op dit moment, 1,08 gymzalen. Naar verwachting zal deze ruimtebehoefte om en nabij gelijk blijven. Dit betekent dat in dit gebied niet kan worden volstaan met één gymzaal, maar dat bij twee gymzalen (zoals dat nu is) de bezetting niet heel hoog is. Mogelijk kan door gebruik van andere gymzalen in de buurt worden volstaan met één gymzaal in Lammerenburg.

Paauwenburg-Westduin - Basisonderwijs

In Paauwenburg-Westduin zijn momenteel drie gymzalen. Eén in pandige gymzaal bij de Theo Thijssen, één in pandige gymzaal bij de voormalige locatie van SBO 't Springtij en één gymzaal naast de Louise de Colignyschool. De gymzaal bij het voormalige gebouw van SBO 't Springtij is niet in gebruik. Deze locatie kan, kijkende naar de vraag vanuit het onderwijs, afgestoten worden. De normatieve ruimtebehoefte van de Theo Thijssen en de Louise de Colignyschool is op dit moment 1,22 gymzalen. De verwachting is dat deze ruimtebehoefte in de toekomst ook stabiel zal blijven. Geconcludeerd kan worden dat op basis van de vraag van het onderwijs er voldoende gymzalen zijn, maar dat de bezetting niet heel hoog zal zijn. Mogelijk kunnen de extra uren voor andere gebruikers worden ingezet.

Oost-Souburg - Basisonderwijs

In Oost-Souburg zijn momenteel één gymzaal, twee sportzalen en een sporthal. Eén sportzaal is een in pandige zaal bij het Kroonjuweel. De andere sportzaal (Van Duijvenvoorde) is een losse zaal. Evenals de sporthal (sporthal De Belt) en de gymzaal (gymzaal de Tweemaster). Gymzaal de Tweemaster zal binnenkort gesloopt worden en al de bewegingsonderwijsuren van de Tweemaster en de Burcht Rietheim zijn overgezet naar andere accommodaties. Basisschool De Tweemaster maakt vanaf 1 januari 2021 'tijdelijk' gebruik van Sporthal De Belt. Alle bewegingsuren van de Burcht-Rietheim zijn overgeheveld naar de Sportzaal van Duijvenvoorde. Er komt een nieuwe gymzaal "plus" in de Braamstraat waar de bewegingsuren van basisschool De Tweemaster en basisschool De Burcht-Rietheim kunnen worden gegeven. Wanneer het pand klaar is voor gebruik gaan alle bewegingsuren van beide scholen naar deze locatie over.

De normatieve ruimtebehoefte van de scholen in dit gebied is 1,9 gymzalen. In principe kan daarom in Oost-Souburg voor het onderwijs worden volstaan met één sportzaal (in pandig bij het Kroonjuweel) en één gymzaal (nabij de Tweemaster en de Burcht-Rietheim). Daarbij dient te worden gelet op dat één gymzaal voor de Tweemaster en de Burcht-Rietheim niet voldoende is voor hun ruimtebehoefte en dat één school (of beide) voor een deel van de uren moet uitwijken naar de sportzaal van het Kroonjuweel. Een sportzaal voor de twee scholen betekent dat voldoende capaciteit wordt gerealiseerd, maar ook dat de bezetting niet heel hoog is.

Voortgezet onderwijs

De scholen in het voortgezet onderwijs hebben allen één of twee in pandige gymzalen, vijf gymzalen in totaal. De gymzalen van het Scheldemond College (locatie Wielingen) zijn wel sterk verouderd. De ruimtebehoefte van de scholen ligt op dit moment tussen de 3 en 4 gymzalen. Normatief gezien is vijf gymzalen in dat perspectief wat aan de hoge kant. Daarnaast is de verwachting dat de behoefte van het Scheldemond terug gaat lopen naar 1,95 zalen in 2039, waarmee de totale behoefte van de scholen net onder de 3 gymzalen uitkomt. Als dit inderdaad gaat dalen dan zouden er mogelijkheden zijn voor het basisonderwijs om gebruik te maken (na afspraken) van de gymzalen van het Scheldemond. Wat betekent dat elders in dat gebied minder "losse" gymzalen nodig zullen zijn voor wat betreft onderwijs.

Totaaloverzicht

Onderstaande scenario's zijn afgestemd op de geschetste scenario's in het accommodatieplan van de gemeente.

Accommodatie	Scenario
Binnenstad	
Gymzaal Frans Naerebout	Op lange termijn afstoten, een voorwaarde voor afstoten is dat er nieuwbouw wordt gerealiseerd in de vorm van een sportzaal, eventueel in combinatie met welzijn- of onderwijsfaciliteiten. Het Scheldekwardier is hiervoor een logische locatie.
Gymzaal De Branding	Op lange termijn afstoten, een voorwaarde voor afstoten is dat er nieuwbouw wordt gerealiseerd in de vorm van een sportzaal, eventueel in combinatie met welzijn- of onderwijsfaciliteiten. Het Scheldekwardier is hiervoor een logische locatie.
Middengebied	
Sportzaal De Combinatie	In stand houden.
Sporthal Baskensburg 1	Op lange termijn (2031-2039) afstoten.
Sporthal Baskensburg 2	Op lange termijn (2031-2039) afstoten.

Paauwenburg-Westduin	
Gymzaal Paauwenburg	Op lange termijn afstoten, een voorwaarde voor afstoten is dat er nieuwbouw wordt gerealiseerd. Vanuit onderwijs bekeken is de denkrichting, het nieuw bouwen van een sportzaal (meer capaciteit om twee scholen in onder te brengen) bij de ontwikkeling Theo Thijsen/Louise de Colignyschool.
Gymzaal Theo Thijsen	Op lange termijn afstoten, een voorwaarde voor afstoten is dat er nieuwbouw wordt gerealiseerd. Vanuit onderwijs bekeken is de denkrichting, het nieuw bouwen van een sportzaal (meer capaciteit om twee scholen in onder te brengen) bij de ontwikkeling Theo Thijsen/Louise de Colignyschool.
Gymzaal Springtij	Op korte termijn afstoten. SBO 't Springtij is per september 2020 gefuseerd met de hoofdlocatie in de gemeente Middelburg. Er is geen andere gebruiker van de gymzaal.
Lammerenburg	
Gymzaal De Omnibus	Op korte termijn afstoten, een voorwaarde voor afstoten is dat er nieuwbouw wordt gerealiseerd in de vorm van een deelbare sporthal.
Gymzaal De Vlieger	Op korte termijn afstoten, een voorwaarde voor afstoten is dat er nieuwbouw wordt gerealiseerd in de vorm van een deelbare sporthal.
Gymzaal Scheldemond Wielingen	Nieuwbouw of renovatie.
Gymzaal Scheldemond Sardijn	In stand houden.
Gymzaal CSW Bestevaër	In stand houden.
Oost-Souburg	
Gymzaal de Tweemaster	Op korte termijn afstoten. De gymzaal staat reeds op de nominatie voor sloop ten behoeve van nieuwbouw/verbouw van de naastgelegen school. De gemeenteraad heeft krediet beschikbaar gesteld voor nieuwbouw van een gymzaal aan de Braamstraat
Sportzaal Het Kroonjuweel	In stand houden.
Sportzaal Van Duijvenvoorde	Op korte termijn afstoten. De bezetting zal overdag sterk afnemen, omdat de Burcht-Rietheim verhuisd. In de huidige situatie is er voldoende capaciteit in sporthal De Belt en de sportzalen van Het Kroonjuweel en De Combinatie om de gebruikers van sportzaal Van Duijvenvoorde te faciliteren.
Sporthal De Belt	In stand houden.

Tabel 10 - Totaaloverzicht met scenario's voor de sportaccommodaties in de gemeente

6. Fasering

In dit hoofdstuk worden de vraagstukken en concrete scenario's uit voorgaand hoofdstuk in een fasering geplaatst. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in korte-, middellange- en lange termijn. Daarnaast zijn enkele overige actiepunten benoemd die los van de concrete ontwikkelingen ook nader bekeken dienen te worden.

Totstandkoming fasering

Wanneer sec gekeken wordt naar de levensduur van een bouwcyclus op basis van het bouwjaar kan de onderstaande tabel worden opgemaakt. Daarbij rekening houdende dat (1) bij nieuwbouw wordt uitgegaan van een levensduur van 40 jaar, bij renovatie wordt uitgegaan van ingrepen die de levensduur met 25 jaar verlengen, (2) wanneer het gebouw in de loop der jaren is gerenoveerd, wordt bij het bepalen van de gebouwleeftijd (het ijkpunt) uitgegaan van het laatste renovatiejaar, en (3) het kan zijn dat een gebouw uit meerdere bouwdelen bestaat, het genoemde bouwjaar in de tabel betreft dan het oudste gedeelte.

Hierdoor ontstaat een volgorde die ter indicatie kan dienen bij het bepalen van de planning/fasering. Dit is een snel overzicht en dient als hulpmiddel, de tabel is niet leidend. Elk gebouw is in die zin "uniek" en omstandigheden en/of ontwikkelingen in en rondom het gebouw spelen een grote rol in de daadwerkelijke "levenscyclus" van een gebouw, waardoor deze langer of korter kan zijn. De fasering zoals in dit SHP geformuleerd, is daarom een combinatie van verschillende perspectieven, zoals de beoordeling (nulmeting) van de gebouwen, gesprekken met schoolbesturen, gemeente en eventueel andere betrokkenen, maar ook de actuele financiële situatie van de gemeente.

School	Bouwjaar initieel	Renovatie	Ijkpunt gebouwleeftijd	Ontwikkeling benodigd volgens planning
Frans Naereboutschool	1949		72	1989
Ichtusschool	1949		72	1989
Louise de Colignyschool	1968		53	2008
Theo Thijssen	1972		49	2012
De Branding	1972		49	2012

De Omnibus	1977		44	2017
De Wissel	1978		43	2018
Vlissingse Schoolvereniging	1979	2004	17	2029
Scheldemond College (afdeling vmbo-mavo)	1989		32	2029
Scheldemond College (afdeling havo-vwo)	1992		29	2032
Graaf Jan van Nassauschool	1961	2007	14	2032
De Wissel - dislocatie	2003		18	2043
Het Mozaïek	2011		10	2051
Het Kompas	2011		10	2051
Ravenstein	2012		9	2052
Het Vlot	2012		9	2052
Sint Jozefschool	2012		9	2052
CSW Bestevaër	2014		7	2054
Tweemaster-Kameleon	2021		nv.t.	2061
De Burcht-Rietheim	2021		n.v.t.	2061

Tabel 11 - Indicatie levensduur gebouwcyclus

6.1 Korte termijn

Dit betreft de periode 2020 - 2024. De korte termijn scenario's zijn:

- Vervangende nieuwbouw Tweemaster-Kameleon:
 - Aanbesteding loopt. Verwachte realisatie 2022.
- Vervangende nieuwbouw De Burcht-Rietheim:
 - Aanbesteding loopt. Verwachte realisatie 2022.
- Nieuwbouw Kindcentrum Scheldekwardier (realisatie 2023):
 - Ontwikkeling afhankelijk van ontwikkeling Scheldekwardier. Zoveel mogelijk aansluiten op ontwikkeling Scheldekwardier;
 - De gebouwen van de Frans Naereboutschool en de Ichtusschool zijn 71 jaar oud en het gebouw van de Branding 48 jaar.

6.2 Middellange termijn

Dit betreft de periode 2025 - 2030. De middellange termijn scenario's zijn:

- Verbeteren binnenklimaat Graaf Jan van Nassauschool¹¹ (2025) - vanuit huidige ontwikkelingen liever eerder;
- Verbeteren binnenklimaat De Combinatie (2025) - vanuit huidige ontwikkelingen liever eerder;
- Vervangende nieuwbouw of renovatie gymzalen gebouw Wielingen (2026);
- Vervangende nieuwbouw Louise de Colignyschool + Theo Thijssen (realisatie 2028), liever eerder;
 - Deze gebouwen behoren tot de oudere schoolgebouwen in de gemeente;
 - Vanuit de schoolbesturen en de kinderopvang wordt hoge prioriteit gegeven aan deze ontwikkeling vanwege de slechte staat van de huidige gebouwen.

¹¹ Deel van de investering komt van gemeentewege en een deel van de investering door het bevoegd gezag (mits dat past binnen de investeringsbeperkingen die gelden).

6.3 Lange termijn

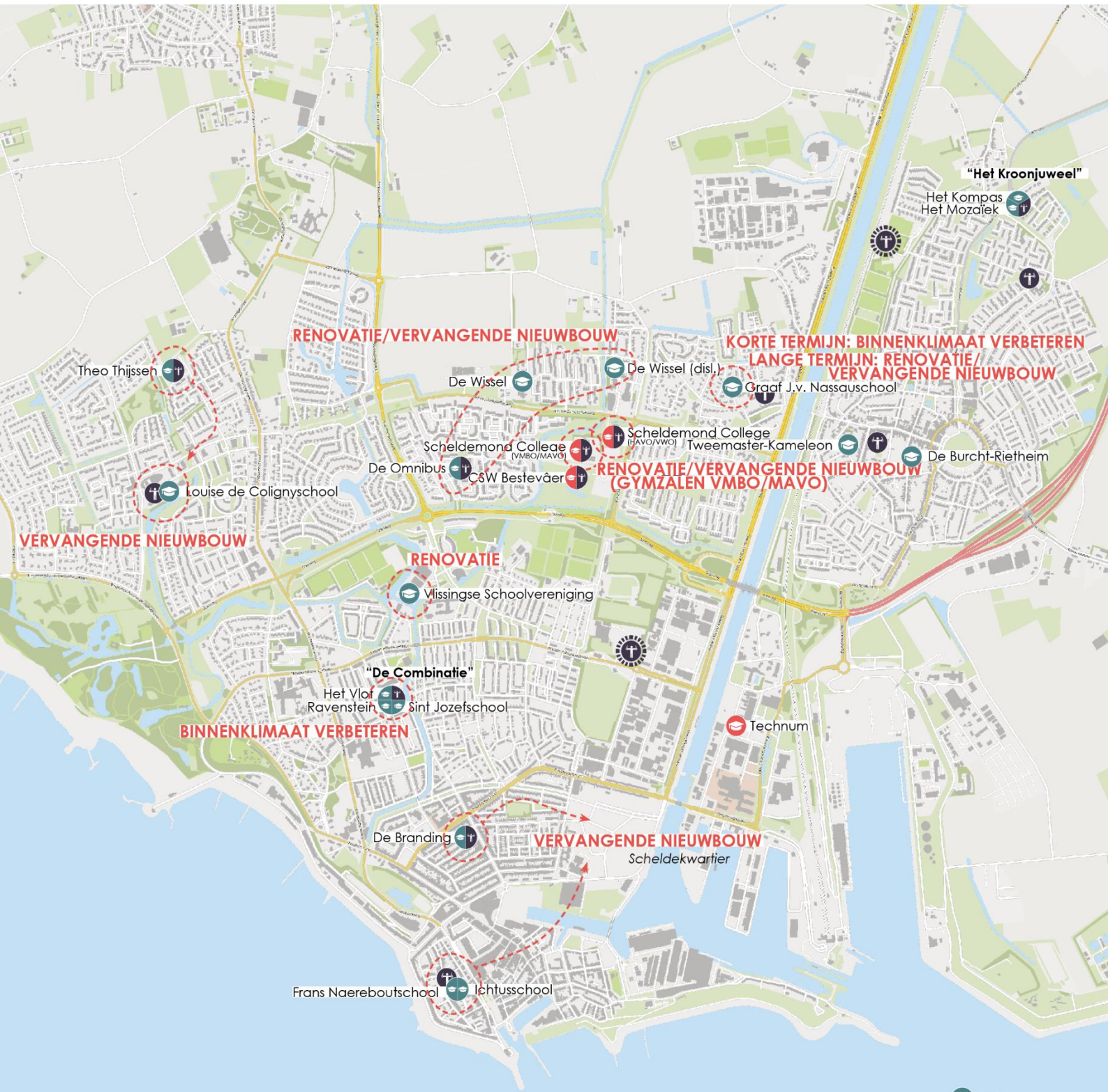
Dit betreft de periode 2031 - 2039. De lange termijn scenario's zijn:

- Renovatie of vervangende nieuwbouw op één locatie ten behoeve van de Wissel en de Omnibus (2032):
 - Een ontwikkeling op de lange termijn biedt de mogelijkheid om de leerlingontwikkeling te monitoren, zodat bekeken kan worden of het leerlingenaantal inderdaad daalt of niet, zodat op moment van start uitvoering een beter besluit kan worden genomen over de te bouwen capaciteit;
 - De dislocatie van de Wissel is “pas” gebouwd in 2003;
- Renovatie Vlissingse Schoolvereniging (2034);
- Renovatie of vervangende nieuwbouw beide gebouwen Scheldemond College (2036-2037);
- Renovatie of vervangende nieuwbouw Graaf Jan van Nassauschool (2039).

6.4 Overige actiepunten

- Locatieonderzoek Scheldekwartier, actiehouders gemeente Vlissingen;
- Nader overleg tussen gemeente, schoolbesturen en woningcorporatie over de verbetering van de klimaatbeheersing van de Combinatie, actiehouders gemeente Vlissingen;
- Nader technisch onderzoek laagbouw Louise de Colignyschool, actiehouders schoolbestuur;
- Onderzoek verkeersveiligheid hoofdlocatie de Wissel, actiehouders gemeente Vlissingen;
- Monitoring vraag en aanbod het Kroonjuweel, actiehouders(s) schoolbesturen;
- Onderzoek verkeersveiligheid het Kroonjuweel, actiehouders gemeente Vlissingen;
- Nader overleg om afspraken te maken rondom door de brandweer en Veiligheidsregio geconstateerde aanpassingen ten behoeve van brandveiligheid van het Scheldemond College, actiehouders gemeente Vlissingen;
- Nader overleg over mogelijkheden vrije school onderwijs in de gemeente Vlissingen bij vrijval basisschool locaties, actiehouders schoolbestuur (CSW).

Voor de komende twintig jaar betekent dit de volgende plannen:

- BO
- VO
- SBO
- (V)SO
- Sportacc.

7. Financiën

In de vorige hoofdstukken is beschreven wat de oplossingsrichtingen zijn per locatie en wat de fasering voor de korte-, middellange- en lange termijn is, om de geconstateerde knelpunten op te kunnen lossen. Om een goede en integrale afweging te kunnen maken, zijn in dit hoofdstuk de financiële consequenties inzichtelijk gemaakt.

7.1 Uitgangspunten

In hoofdstuk 2.6 'Type maatregelen binnen SHP' is reeds stilgestaan bij de verschillende scenario's die te onderscheiden zijn binnen dit SHP. Voor elk van de scenario's is aangegeven wie verantwoordelijkheid heeft voor het uitvoeren en wat het bijbehorende budget is. De uitgangspunten die hieruit voortvloeien met betrekking tot het bepalen van de investeringen worden hieronder ter verduidelijking nogmaals op een rij gezet. Bij het bepalen van de investeringen zijn verder de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Alle bedragen zijn inclusief btw en prijspeil maart 2020;
- Voor nieuwbouw wordt uitgegaan van een stichtingskostenbedrag van € 2.950,- per bruto m² (inclusief een jaarlijkse indexering van 5% vanaf 2021 in de eerste drie jaar en 2,5% in de daaropvolgende jaren);
- De gemeentelijke bijdrage voor renovatie is maximaal 70% van de stichtingskostennorm voor nieuwbouw (€ 2.065,- per bruto m²) met een jaarlijkse indexering van 5% vanaf 2021 in de eerste drie jaar en 2,5% in de daaropvolgende jaren;
- De maximale bekostiging voor het verbeteren van het binnenklimaat (lichte renovatie) vanuit de gemeente bedraagt 30% van de stichtingskostennorm voor nieuwbouw (€ 885,- per bruto m²) inclusief jaarlijkse indexering van 5% vanaf 2021 in de eerste drie jaar en 2,5% in de daaropvolgende jaren;
- De maximale bekostiging voor verduurzamen (lichte renovatie) vanuit de gemeente bedraagt 30% van stichtingskostennorm voor nieuwbouw (€ 885,- per bruto m²) inclusief jaarlijkse indexering van 5% vanaf 2021 in de eerste drie jaar en 2,5% in de daaropvolgende jaren;
- Het advies is om in de indexering voor de eerstkomende jaren bewust af te wijken van de gemeentelijk indexering, zodat in de financiële raming een marge wordt ingebouwd om eventuele prijsstijgingen in de eerste jaren te kunnen opvangen.
- Het realiseren van de duurzaamheidsambitie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en schoolbesturen als mogelijke bouwheren. Hierin worden de wettelijke eisen ten aanzien van duurzaamheid gevolgd en deze zijn leidend;
- De gemeente is in het verlengde van nieuwe regelgeving verantwoordelijk voor de bekostiging van BENG en overige wettelijke voorschriften inzake verplichte energemaatregelen;
- De schoolbesturen dragen bij aan het behalen van duurzaamheidsambities via een bijdrage. De relatieve bijdrage bedraagt circa 5 tot 10 procent van de totaallasten van de investering (onderbouwd door een businesscase per situatie). De bijdrage bestaat uit exploitatiegerichte investeringen met een terugverdientijd binnen vijftien jaar (inclusief effect op de onderhoudskosten);
- Bij nieuwbouw wordt uitgegaan van een levensduur van 40 jaar;
- Bij renovatie wordt uitgegaan van ingrepen die de levensduur met 25 jaar verlengen;
- Bij investering wordt rekening gehouden met 10% voorbereidingskrediet in het jaar voor realisatie. Voor de indexering is het uitvoeringsjaar leidend;
- De ruimtebehoefte bij nieuwbouw is afgeleid uit de huidige leerlingenprognose en gebaseerd op de behoefte over twintig jaar. Deze afspraak is in consensus bepaald. Bij uitvoering van de plannen dient de ruimtebehoefte te worden herijkt op basis van actuele ontwikkelingen;
- Tenzij anders omschreven wordt er bij clustering van meerdere scholen uitgegaan van een investering voor nieuwbouw inclusief de vaste voet per brinnummer;

- Voor tijdelijke huisvesting is uitgegaan van een eenmalige investering. Uitgaande van de normatieve ruimtebehoefte op het moment van uitvoering. Hierbij is rekening gehouden met een bedrag van € 300,- per m² bvo (prijspeil maart 2020)¹².

Uitsluitingen

Kosten die niet zijn meegenomen in de berekeningen:

- Kosten voor aankoop grond en eventuele aanpassingen aan de infrastructuur/openbare ruimte;
- Kosten voor sloop van huidige gebouwen;
- Kosten voor grondsanering;
- Kosten voor asbestsanering;
- Kosten voor het verwijderen van tijdelijke huisvesting;
- Contextuele factoren/locatie gebonden kosten;
- Verhuiskosten;
- Mogelijke kosten voor eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair (relatief beperkt);
- Kosten en baten bij het eventueel afstoten van locaties en gebouwen.

7.2 Totale investering SHP

Op basis van de geschetste uitgangspunten is de benodigde investering van het SHP inzichtelijk gemaakt. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de gemeentelijke investering en de investering die het schoolbestuur doet voor het realiseren van het gewenste ambitieniveau. Het SHP resulteert in een totaal investeringsvolume voor onderwijs voor de gemeente van € 54.560.000,-.

Naam school	Aanpassing ¹³	m ² bvo	Uitvoeringsjaar	Investering
De Burcht-Rietheim	Vervangende nieuwbouw	1.460	2022	Aanbesteding loopt
De Tweemaster-Kameleon	Vervangende nieuwbouw	1.460	2022	Aanbesteding loopt
Kindcentrum Scheldekwartier	Nieuwbouw	2.664	2023	€ 7.860.000,-
De Combinatie	Binnenklimaat verbeteren	-	2025	PM
Graaf Jan van Nassauschool	Binnenklimaat verbeteren	928	2025	€ 820.000,-
Scheldemond College Gymzalen gebouw Wielingen	Vervangende nieuwbouw (vooralsnog)	840	2026	€ 2.350.000,-
Kindcentrum Louise de Coligny + Theo Thijssen	Nieuwbouw	3.418	2028	€ 10.080.000,-
De Wissel en de Omnibus	Renovatie of vervangende nieuwbouw	2.487	2032	€ 7.340.000,-
Vlissingse Schoolvereniging	Renovatie	1.231	2034	€ 2.540.000,-
Scheldemond College gebouw Sardijn	Renovatie of vervangende nieuwbouw	4.035	2036	€ 11.900.000,-
Scheldemond College gebouw Wielingen	Renovatie of vervangende nieuwbouw	3.031	2037	€ 8.940.000,-
Graaf Jan van Nassauschool	Renovatie of vervangende nieuwbouw	924	2039	€ 2.730.000,-
Afspraken gebruik Technum	-	-	-	PM
Totaal				€ 54.560.000,-

Tabel 11 – Investeringskosten prijspeil 2020

¹² Het betreft een kengetal. Ons advies is per situatie meerdere offertes aan te vragen om een actueel inzicht in de kosten te krijgen.

¹³ Bij scholen waar renovatie of vervangende nieuwbouw vermeld staat wordt in het berekenen van de investering uitgegaan van het maximale scenario, namelijk vervangende nieuwbouw. Bij uitvoering van het project zal bekeken moeten worden of renovatie of vervangende nieuwbouw aan de orde is en welke investeringen daadwerkelijk benodigd zijn.

In bijlage 6, de financiële vertaling, staat tevens vermeld bij welke scenario's tijdelijke huisvesting mogelijk aan de orde is (opgenomen als PM-post) en bij welke scenario's een koppeling met kinderopvang zou kunnen worden gemaakt. De verwachte extra investeringen voor het realiseren van kinderopvang bij de scholen staan vermeld in het overzicht in bijlage 6.

8. Gewenste prioritering

Zoals in paragraaf 1.6 werd vermeld is dit SHP in overleg tussen gemeente, schoolbesturen en opvangorganisatie(s) tot stand gekomen. Daarin hebben alle partijen een akkoord gesloten over de visie en ambitie op onderwijshuisvesting. Er is echter geen akkoord gesloten over de prioritering en uitwerking zoals opgenomen in hoofdstuk 6 en 7. De schoolbesturen hebben aangegeven dat er nadrukkelijk een hoge noodzaak is om, waar mogelijk, projecten eerder uit te voeren. Aan de gemeente wordt verzocht dit mogelijk te maken gelet op de urgentie bij gebouwen om investeringen te plegen.

Het verzoek om projecten eerder uit te voeren heeft betrekking op projecten waar het verbeteren van het binnenklimaat aan de orde is en de vervangende nieuwbouw van de Louise de Colignyschool en de Theo Thijssen.

Verbeteren binnenklimaat

Een optimaal binnenklimaat is belangrijk voor het welbevinden van leerlingen en onderwijspersoneel in de school. Daarnaast zijn de leerprestaties in een goed geventileerde onderwijsruimte beter en worden aanwezigen minder blootgesteld aan voor de gezondheid nadelige binnenmilieufactoren¹⁴. De update van het binnenklimaat is ook in de gemeente Vlissingen al jaren een thema. Gezien de actualiteit met betrekking tot het ventilatievraagstuk vraagt dit daarom dringend om prioriteit binnen het nu voorliggende investeringsplan.

Concreet betekent dit dat het voorstel is om het verbeteren van het binnenklimaat in De Combinatie en de Graaf Jan van Nassauschool niet in 2025 uit te voeren, maar zo snel mogelijk (bij voorkeur in 2021).

Vervangende nieuwbouw Louise de Colignyschool en Theo Thijssen

De schoolbesturen geven aan dat de bouwkwaliteit van deze scholen dermate slecht is dat ze steeds te maken krijgen met hogere onderhoudskosten en enige zorgen ontstaan over de veiligheid van kinderen en medewerkers door het steeds onverwacht ontstaan van storingen en gebreken. Vanuit Stichting Onze Wijs en Archipel Scholengroep, en de kinderopvang heeft deze nieuwbouwwontwikkeling de hoogste prioriteit.

Concreet betekent dit dat het voorstel is om de vervangende nieuwbouw niet in 2028 uit te voeren, maar in 2025.

¹⁴ Bron: Ruimte-OK: <https://www.ruimte-ok.nl/kennis-en-voorbeelden/kennisbank/handreiking-optimaal-ventileren-op-scholen>

9. Slotsom en aanbeveling

9.1 Slotsom

Het voorliggende SHP is met een nauwgezet proces en in constructief overleg met de gemeente, de schoolbesturen en opvangorganisaties tot stand gekomen. Het afsprakenkader dat gezamenlijk is opgesteld, geeft een helder perspectief voor de huisvesting van kindcentra in de gemeente Vlissingen. Dit afsprakenkader bevat tevens concrete spelregels voor de uitvoering van de plannen binnen dit SHP. Met de uitvoering van dit SHP worden daarnaast de grootste knelpunten in de huisvesting opgelost en duidelijke keuzes gemaakt per gebied. Na de realisatie kan de kwaliteit van het overgrote deel van de schoolgebouwen in de gemeente als goed worden aangemerkt.

9.2 Aanbevelingen

Onze aanbevelingen zijn onderverdeeld in twee categorieën: (1) aanbevelingen voor het proces en (2) aanbevelingen voor de realisatie van projecten in het SHP.

Proces

- Voer om de vier jaar een actualisatie uit van het SHP. Maak daarbij duidelijke procesafspraken;
- Stel om de 2 jaar een leerlingenprognose op en monitor vraag en aanbod (ruimtebehoefte en capaciteit);
- Hanteer de gemaakte factsheets door deze tweejaarlijks te actualiseren qua ruimtegebruik en beoordeling van de gebouwen. Dit is tevens een mooi instrument om de gemeenteraad op de hoogte te houden van de vorderingen en resultaten vanuit het SHP;
- Blijf gezamenlijk werken aan de nadere uitwerking van de duurzaamheidsambities voor de kindcentra in het SHP waarbij de landelijke ontwikkelingen nauwgezet gevolgd worden.

Realisatie projecten SHP

- Stel een uitvoeringsprogramma op waarin staat omschreven welke stappen dienen te worden gezet, wie welke rol daarin heeft en welke (detail)planning wordt aangehouden. Het uitvoeringsprogramma en de voortgang van de realisatie van het huisvestingsplan dienen jaarlijks terugkerend tussen gemeente, schoolbesturen en opvangorganisaties te worden besproken.
- Stel een Plan van Aanpak op voor het hergebruik of de herontwikkeling van, op termijn, vrijvallende locaties.
- De realisatie van het huisvestingsplan heeft impact op een groot aantal leerlingen, ouders en bewoners. Communiceer gezamenlijk (gemeente, schoolbesturen, opvangorganisaties en eventueel bepaalde zorginstellingen) over de plannen en de planning.

Bijlagendocument

Als bijlage aan dit SHP is een bijlagedocument opgenomen met de volgende bijlagen:

Bijlage 1 – Toelichting factsheets

Bijlage 2 – Factsheets schoolgebouwen

Bijlage 3 – Woningbouwontwikkelingen en prognose woningvoorraad

Bijlage 4 – Eigen prognose schoolbesturen

Bijlage 5 – Scenariokaarten

Bijlage 6 – Financiële vertaling

De hoogste kwaliteitseisen aan onze dienstverlening. Een goed gebouw begint met het beste idee.

Colofon

Datum: 30 april 2021
Auteur(s): Onno Damen en Marieke Slits

info@icsadviseurs.nl
088 - 235 04 27